

Promoting Cultural Diplomacy through Parliamentary Assemblies: A Case Study of the European Union and Its Feasibility in Iran

Shahireh Nozari , PhD candidate in Regional Studies, Faculty of Law and Politics, University of Tehran, Tehran, Iran. (Corresponding author) Email: Shahireh_nozari@ut.ac.ir

Mohammad Reza Majidi , Associate Professor, Department of Regional Studies, Faculty of Law and Politics, University of Tehran, Tehran, Iran. Email: mmajidi@ut.ac.ir

Extended Abstract

Introduction: Amidst the expanding significance of cultural diplomacy in international relations, parliamentary assemblies have emerged as critical intermediaries bridging governments, civil societies, and citizens. This study examines the European Union, illustrating how the European Parliament, the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, and various inter-parliamentary conferences have effectively harnessed innovative cultural mechanisms—such as the Lux Prize, the European Year of Cultural Heritage, and strategic partnerships with UNESCO and the Goethe-Institut—to foster intercultural dialogue, bolster soft power, and enhance transnational cultural engagement. While these bodies have successfully leveraged established institutional frameworks to institutionalize cultural diplomacy, a SWOT analysis indicates that even these models encounter significant challenges, including financial constraints, limited public participation, and top-down approaches, thereby necessitating a critical re-evaluation of their transferability. Consequently, the primary objectives of this research are to scrutinize the role of EU parliamentary assemblies in promoting and implementing cultural diplomacy, to identify key initiatives that have advanced cultural understanding and cooperation among member states and external partners, to analyze the challenges and opportunities inherent in these parliamentary bodies' diplomatic efforts, and to propose actionable strategies for adapting European experiences to the specific realities of the Islamic Republic of Iran, thereby leveraging parliamentary assemblies to advance cultural diplomacy within the Iranian context.

Method: Methodologically, the study adopts a qualitative case study approach grounded in the theoretical frameworks of Cummings (2003) and Visglaas & De Boer (2007), with a temporal scope extending from the early 21st century to the present. Data collection is conducted through systematic document analysis of academic literature, government reports, policy documents, diplomatic speeches, parliamentary records, and inter-parliamentary meeting minutes. Additionally, a SWOT analysis is employed as a strategic planning instrument to evaluate the internal and external factors influencing the efficacy of cultural diplomacy strategies in both the EU and Iran.

Findings: The study reveals fundamental institutional differences between Iran and the European Union that necessitate careful adaptation of European experiences. Structural differences are evident, as decision-making power in Iran regarding foreign and cultural policy is heavily concentrated within executive and security bodies, significantly limiting the legislative branch's role. In contrast, the EU's de-

centralized, multi-layered structure actively empowers the European Parliament and related bodies in formulating and executing external cultural policies. Furthermore, a significant gap exists between the organized, active role of European civil society and citizens in cultural policy-making versus the situation in Iran. Financial and institutional constraints also pose challenges; the heavy reliance on state budgets, limited financial resources, and a lack of institutional independence hinder the institutionalization of parliamentary-led cultural diplomacy in Iran. Additionally, the absence of a cohesive party system in the Iranian Parliament, compared to the active party structures in the EU, negatively impacts the coherence and sustainability of long-term cultural programs. A feasibility analysis suggests that Iran's centralized decision-making apparatus, the absence of a responsive party system, and deficient strategic planning render effective parliamentary cultural diplomacy more arduous than in the European model. Consequently, the lack of a comprehensive institutional framework and the predominantly symbolic character of existing parliamentary friendship groups have resulted in the underutilization of the Iranian Parliament's potential for international cultural engagement. Nevertheless, the European experience provides valuable insights. Shared cultural and diplomatic foundations facilitate targeted, localized adaptation. Iran holds significant potential to harness cultural diplomacy as a soft power instrument, underpinned by its ancient civilization, rich cultural diversity, and multifaceted ethnic, religious, and linguistic composition. These assets offer a robust foundation for fostering regional and international cultural interactions through strategic parliamentary initiatives.

Conclusion: Notwithstanding institutional disparities, shared cultural and diplomatic foundations facilitate the targeted, localized adaptation of European parliamentary models. In light of recent challenges to Iran's international image, the Parliament is uniquely positioned to reconstruct the nation's global identity and advance indigenous cultural narratives, thereby transitioning foreign policy from state-centric exclusivity toward a people-centered paradigm. To achieve this, four strategic recommendations are proposed: first, formulating a comprehensive "Parliamentary Cultural Diplomacy Strategy" through collaboration among the Islamic Consultative Assembly, the Ministry of Foreign Affairs, the Organization for Islamic Culture and Relations, and academic institutions; second, establishing specialized cultural working groups within parliamentary committees to facilitate cooperation with aligned nations through joint initiatives and cultural memorandums of understanding; third, capacity building and strategic resource allocation, including specialized training for MPs on cultural diplomacy, dedicated budgets for cultural exchange projects, modern communication technologies, and increased participation in regional parliamentary assemblies; and fourth, developing a localized model of Iranian parliamentary cultural diplomacy based on creative adaptation rather than direct replication, aligning international best practices with local cultural, political, and institutional contexts. In conclusion, by adopting European experiences through a critical, comparative lens rather than mere imitation, Iran can harness parliamentary cultural diplomacy as a novel instrument to augment soft power, reconstruct its international image, and foster more effective global engagement.

Keywords: Cultural Diplomacy, European Union, Intercultural Dialogue, Parliamentary Assemblies.

ترویج دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی: مطالعه موردی اتحادیه اروپا و امکان‌سنجی آن در ایران

شهریه نوذری^۱ ID، محمدرضا مجیدی^۲ ID

چکیده

دیپلماسی فرهنگی از جنبه‌های کلیدی روابط بین‌الملل است که از طریق تسهیل تبادل ایده‌ها، ارزش‌ها و عناصر فرهنگی میان ملت‌ها، درک و همکاری متقابل را ارتقا می‌دهد. در این میان، دیپلماسی پارلمانی از طریق مجامع پارلمانی نقش مهمی در پیشبرد اهداف فرهنگی ایفا می‌کند. این پژوهش باهدف بررسی چگونگی کمک مجامع پارلمانی اتحادیه اروپا به ارتقای دیپلماسی فرهنگی، به تحلیل ابتکاراتی چون جایزه لوکس، سال میراث فرهنگی اروپا و همکاری این مجامع با نهادهای فرهنگی بین‌المللی می‌پردازد. برای بررسی این موضوع از نظریات کامینگز، ویسگلاس، دی بوئر و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش سوات استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که مجامع پارلمانی به واسطه چارچوب‌های ساختاری و مشارکت‌های راهبردی خود، توانسته‌اند بستری برای گفت‌وگوی بین‌فرهنگی و تقویت قدرت نرم ایجاد کنند. با این حال، چالش‌هایی نظیر محدودیت منابع، مشارکت عمومی محدود و رویکردهای از بالا به پایین نیز شناسایی شدند. تحلیل پژوهش بیانگر آن است که دیپلماسی فرهنگی اتحادیه اروپا در تقاطع ابتکارات پارلمانی و دیپلماسی جهانی فرصت‌های قابل توجهی برای ارتقای تعاملات فرهنگی و تقویت همکاری بین‌المللی فراهم نموده است. از همین رو، این مطالعه پیشنهاد می‌کند که جمهوری اسلامی ایران با الهام از تجربیات اتحادیه اروپا، چارچوبی منسجم برای بهره‌گیری از ظرفیت دیپلماسی پارلمانی در راستای تقویت و ترویج دیپلماسی فرهنگی تدوین نماید.

واژگان کلیدی

اتحادیه اروپا، دیپلماسی فرهنگی، گفت‌وگوی بین‌فرهنگی، مجامع پارلمانی.

مقدمه

دیپلماسی فرهنگی نمایانگر بعد مهمی از روابط بین‌الملل معاصر است که تبادل اندیشه‌ها، ارزش‌ها، سنت‌ها و عناصر مختلف فرهنگی را میان ملت‌ها برای ارتقای درک و همکاری متقابل تسهیل می‌نماید. دیپلماسی فرهنگی به‌عنوان یک رویکرد دیپلماتیک نه تنها به کشورها کمک می‌کند میراث فرهنگی خود را به نمایش بگذارند و وجهه جهانی خود را ارتقا دهند، بلکه به‌عنوان پلی بین جوامع مختلف عمل می‌کند، در نتیجه تضادها را کاهش می‌دهد و سبب شکل‌گیری یک محیط بین‌المللی باثبات و صلح‌آمیز می‌شود (Mark, 2010). اهمیت دیپلماسی فرهنگی ارتباط تنگاتنگی با مفهوم «قدرت نرم» جوزف نای^۱ دارد که بر توانایی کشورها بر شکل دادن به ترجیحات و تأثیرگذاری بر دیگران از طریق جذب و جذابیت به‌جای اجبار تأکید می‌کند (Nye, 2004). به عقیده نای، استفاده راهبردی دولت‌ها از تبادل فرهنگی به‌عنوان قدرت نرم برای تأثیرگذاری بر روابط بین‌الملل نیازمند درک چگونگی مشارکت بازیگران مختلف از جمله مجامع پارلمانی در دیپلماسی فرهنگی است. به‌طور کلی، دیپلماسی فرهنگی به‌عنوان «تبادل اندیشه‌ها، اطلاعات، هنر و سایر جنبه‌های فرهنگ بین ملت‌ها و مردمانشان به‌منظور تقویت درک متقابل» تعریف می‌شود (Cummins, 2003: 1). این تعریف نقش مبادلات فرهنگی را در ایجاد روابط بین‌المللی و ارتقای حسن‌نیت بین ملت‌ها برجسته می‌سازد. در واقع، دیپلماسی فرهنگی با تسهیل گفت‌وگو و همکاری در زمینه مسائل فرهنگی، نقشی حیاتی در سیاست خارجی ایفا می‌کند و اثربخشی تعاملات دیپلماتیک را افزایش می‌دهد. به‌عبارت دیگر، توانایی دیپلماسی فرهنگی با فزاینده‌تر شدن از مرزهای سیاسی و جغرافیایی، ارتباط میان افراد با پیشینه‌های مختلف را تسهیل می‌کند و به صلح و امنیت جهانی کمک می‌کند. علاوه بر این، دیپلماسی فرهنگی قدرت نرم یک کشور را با به نمایش گذاشتن غنا و تنوع فرهنگی آن، جذب افکار عمومی خارجی و پرورش تصویر ملی مثبت تقویت می‌کند (Nye, 2008). مطالعات اخیر نقش دیپلماسی فرهنگی در روابط بین‌الملل مدرن را مورد بررسی قرار داده است. به‌عنوان مثال، استفاده روزافزون از دیپلماسی فرهنگی توسط دولت‌ها برای مقابله با چالش‌های جهانی؛ مانند تغییرات اقلیمی، مهاجرت و تنش‌های سیاسی بر اهمیت آن در دنیای چندقطبی تأکید می‌کنند (Norwine, 2014). علاوه بر این، مطالعات نشان داده است که دیپلماسی فرهنگی روابط دوجانبه و چندجانبه را تقویت می‌کند و زمینه‌ای مناسب برای تلاش‌های دیپلماتیک گسترده‌تر و مبادلات اقتصادی فراهم می‌کند (Melis-

1. Joseph Nye

sen, 2005). بدین ترتیب، دیپلماسی فرهنگی صرفاً جنبه تکمیلی سیاست خارجی نیست، بلکه جزء اساسی راهبرد کلی دیپلماتیک یک کشور قلمداد می‌شود.

دیپلماسی پارلمانی، به‌عنوان یک زیرمجموعه خاص دیپلماسی عمومی، به فعالیت‌های بین‌المللی نمایندگان مجلس باهدف تقویت درک متقابل، همکاری و ارتقای ارزش‌های دموکراتیک اشاره دارد (Stavridis, 2002). مجامع پارلمانی به‌عنوان بسترهای نهادی دیپلماسی پارلمانی، نقش بسزایی در پیشبرد دیپلماسی فرهنگی دولت‌ها دارند. این مجامع یک بستر منحصربه‌فرد برای قانون‌گذاران کشورهای مختلف به‌منظور مشارکت در گفت‌وگو، رسیدگی به چالش‌های جهانی، به اشتراک گذاشتن بهترین شیوه‌ها و ترویج درک فرهنگی فراهم می‌آورند. اهمیت دیپلماسی پارلمانی در دیپلماسی فرهنگی به توانایی آن در تسهیل مبادلات فرهنگی و گفت‌وگوهایی است که بر روابط بین‌المللی تأثیر مثبت می‌گذارد. مجامع پارلمانی، مانند پارلمان اروپا و مجمع پارلمانی شورای اروپا^۱ به‌عنوان عرصه‌هایی عمل می‌کنند که نمایندگان می‌توانند نه تنها از ابتکارات فرهنگی دولت‌های خود دفاع کنند، بلکه از پروژه‌های حفظ میراث فرهنگی حمایت و گفت‌وگوی بین‌فرهنگی را تقویت نمایند. این مجامع نه تنها به توسعه سیاست‌های فرهنگی کمک می‌کنند، بلکه تبادل شیوه‌ها و اندیشه‌های فرهنگی را در بین کشورهای عضو ترویج می‌کنند و در نتیجه درک و همکاری متقابل را افزایش می‌دهند (Weisglas & de Boer: 2007). افزون‌بر این، دیپلماسی پارلمانی می‌تواند به‌خصوص در پرداختن به مسائل جهانی که نیازمند تلاش‌های مشترک است، مؤثر باشد. به‌عنوان مثال، مجامع پارلمانی اغلب به موضوعاتی مانند حقوق بشر، حفظ محیط زیست و ترویج عدالت اجتماعی که ذاتاً با عملکردهای فرهنگی و ارزش‌های ملل همسو هستند، می‌پردازند. با ترویج این موضوعات از طریق دیپلماسی فرهنگی، مجامع پارلمانی بین ملت‌ها اعتماد ایجاد می‌کنند و بستری برای تعاملات دیپلماتیک مؤثرتر فراهم می‌نمایند (Tiri & Jance, 2018; Majidi, 2021: 313).

علی‌رغم ظرفیت قابل‌توجه دیپلماسی پارلمانی در پیشبرد دیپلماسی فرهنگی، جمهوری اسلامی ایران هنوز به‌طور مؤثر از این مزیت استفاده نکرده و برنامه جامعی برای اجرای آن تدوین نکرده است. با بررسی تمرکز راهبردی بر دیپلماسی پارلمانی در اتحادیه اروپا، این مقاله نشان می‌دهد که چنین تلاش‌های دیپلماتیک می‌تواند نتایج مثبتی ازجمله افزایش همکاری بین‌المللی، تبادل فرهنگی، درک متقابل و تقویت

ارزش‌های ملی - هویتی به همراه داشته باشد؛ بنابراین، ترکیب دیپلماسی پارلمانی در راهبرد سیاست خارجی ملی ایران می‌تواند نقش مهمی در تقویت تعامل جهانی، بهبود وجهه بین‌المللی آن و ارتقای میراث فرهنگی ایفا کند. ایران با یادگیری از تجربه اتحادیه اروپا می‌تواند چارچوبی قوی برای دیپلماسی پارلمانی ایجاد کند که نه تنها به اهداف دیپلماتیک گسترده‌تر آن کمک کند بلکه از ابتکارات دیپلماسی فرهنگی خود در صحنه جهانی نیز حمایت نماید.

حال این پرسش مطرح می‌شود که مجامع پارلمانی چگونه می‌توانند به ترویج دیپلماسی فرهنگی کمک کنند؟ پاسخ این است که مجامع پارلمانی با ایجاد بستری ساختارمند برای گفت‌وگوی بین‌فرهنگی، تسهیل تبادل افکار و ارزش‌های فرهنگی و تقویت همکاری‌های بین‌المللی میان قانون‌گذاران، می‌توانند به ارتقای دیپلماسی فرهنگی کمک کنند. از طریق این مجامع، قانون‌گذاران می‌توانند از ابتکارات فرهنگی دفاع کنند، از پروژه‌های میراث فرهنگی حمایت نمایند و در تلاش‌های دیپلماتیک متمرکز بر درک متقابل و احترام به تنوع فرهنگی مشارکت کنند. این فعالیت‌ها نه تنها قدرت نرم کشورهای شرکت‌کننده را تقویت می‌کنند، بلکه به شکل‌گیری یک جامعه بین‌المللی منسجم‌تر و هماهنگ‌تر نیز یاری می‌رسانند. برای بررسی این فرضیه از تعریف کامینگز^۱ (۲۰۰۳) از دیپلماسی فرهنگی و رویکرد ویسگلاس و دی بوئر^۲ (۲۰۰۷) درباره دیپلماسی پارلمانی و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش سوات^۳ استفاده شده است. در همین راستا، مهم‌ترین اهدافی که توسط این پژوهش دنبال می‌شوند عبارت‌اند از:

- بررسی نقش مجامع پارلمانی اتحادیه اروپا در ترویج و اجرای دیپلماسی فرهنگی.
- شناسایی ابتکارات و فعالیت‌های کلیدی انجام‌شده توسط این مجامع که تفاهم فرهنگی و همکاری بین کشورهای عضو و با شرکای خارجی را افزایش داده است.
- بررسی چالش‌ها و فرصت‌هایی که این مجامع پارلمانی در تلاش‌های دیپلماسی فرهنگی با آن‌ها مواجه هستند.
- ارائه پیشنهادهای راهکارهایی برای به‌کارگیری مجامع پارلمانی در راستای ترویج دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.

1. Cummings
2. Weisglas & de Boer
3. SWOT

پیشینه پژوهش

دیپلماسی فرهنگی به عنوان ابزاری حیاتی برای تقویت روابط بین الملل و ارتقای تبادل فرهنگی به وجود آمده است. همان طور که توسط کارتا و بلفیوره^۱ (۲۰۲۰) در مقاله مشترکشان ذکر شده است، تبادلات فرهنگی می تواند شکاف های سیاسی را پر کند و یک هویت منسجم را ارتقا دهد. این دو پژوهشگر بر اهمیت تبادلات فرهنگی در حفظ روابط دیپلماتیک و ارتقای جایگاه جهانی اتحادیه اروپا تأکید می کنند (Carta & Belfiore, 2020). نوآوری مقاله حاضر نشان دادن نقش دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی است و در نتیجه دامنه تحلیل این دو پژوهشگر بسط داده شده است. کسلر^۲ (۲۰۲۰) نیز بر اهمیت راهبردی دیپلماسی فرهنگی تأکید می کند و خاطر نشان می کند که این دیپلماسی از طرفی شامل ترویج فرهنگ ملی در خارج از کشور و از طرفی دیگر، عامل همگرایی دیدگاه های متنوع فرهنگی در اقدامات دیپلماتیک است. وی نتیجه می گیرد دیپلماسی فرهنگی به ایجاد یک جامعه بین المللی فراگیر و انعطاف پذیر کمک می کند (Kessler, 2020: 232). مقاله حاضر، علاوه بر تأیید دیدگاه کسلر، بر نقش مجامع پارلمانی در تسهیل این مبادلات فرهنگی و ماهیت ساختاریافته و نهادینه شده چنین دیپلماسی تأکید می کند. ازسوی دیگر، فاطمی صدر و حکمت نژاد (۱۳۹۶) با تأکید بر نقش دیپلماسی فرهنگی در تقویت قدرت نرم و اقناع عمومی به شناسایی و معرفی روش های دیپلماسی فرهنگی مورد استفاده اتحادیه اروپا پرداختند. آن ها اشاره دارند که دیپلماسی فرهنگی یکپارچگی اتحادیه اروپا را تقویت می کند و ارزش های اروپایی را جهانی ساخته است (فاطمی صدر و حکمت نژاد، ۱۳۹۶: ۱۶۸). نوآوری مقاله حاضر تجزیه و تحلیل نقش مجامع پارلمانی به عنوان بستری برای این تلاش های دیپلماسی فرهنگی است و بنابراین یک کاربرد عملی به چارچوب نظری آن ها اضافه می کند. به علاوه، صفوی، باقری و نورعلیوند (۱۳۹۷) دیپلماسی فرهنگی اتحادیه اروپا را به عنوان شکلی از قدرت هنجاری به ویژه در روابط آن با ایران مورد مطالعه قرار دادند. آنان نتیجه گرفتند که اتحادیه اروپا از دیپلماسی فرهنگی برای همسو کردن جامعه هدف با منافع و ارزش های خود استفاده می کند (صفوی و دیگران، ۱۳۹۷: ۱۵). مقاله حاضر تحلیل این نویسندگان را نه تنها با بررسی اینکه چگونه دیپلماسی پارلمانی می تواند مکمل این تلاش های فرهنگی باشد، بسط می دهد؛ بلکه دیدگاهی جامع تر از دیپلماسی فرهنگی اروپا در مجامع پارلمانی ارائه می دهد.

1. Carta & Belfiore

2. Kessler

تقویت درک متقابل و تقویت همکاری‌های بین‌المللی عناصر حیاتی در اجرای موفقیت‌آمیز دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی در اتحادیه اروپا محسوب می‌شوند. استاوریدیس و یانچیچ^۱ (۲۰۱۷) مروری جامع بر دیپلماسی پارلمانی در حاکمیت اروپایی و جهانی ارائه می‌دهند و فرایندهایی را که از طریق آن مجامع پارلمانی اروپا به دیپلماسی بین‌المللی کمک می‌کنند را تبیین می‌کنند. آن‌ها در مقدمه کتاب خود بر نقش هیئت‌های پارلمانی و نشست‌های بین پارلمانی اتحادیه در تقویت گفت‌وگو و همکاری تأکید می‌کنند (Stavridis & Jancic, 2017: 22). مقاله حاضر مطالعه استاوریدیس و یانچیچ را با اضافه نمودن بعد فرهنگی به این تلاش‌های دیپلماتیک بسط می‌دهد و از همین رو، مطالعه دیپلماسی پارلمانی آن‌ها را تکمیل می‌کند. یانچیچ (۲۰۱۶) به بررسی فعالیت‌های دیپلماتیک پارلمان اروپا و تلاش‌های آن برای تعامل با هم‌تایان خود در سطح جهانی پرداخته است. وی استدلال می‌کند که این فعالیت‌ها نفوذ دیپلماتیک اتحادیه اروپا را افزایش می‌دهد و به حکمرانی جهانی کمک می‌کند (Jančić, 2016: 126). مقاله حاضر با تکیه بر مقاله یانچیچ تلاش دارد نفوذ جهانی ابتکارات دیپلماسی فرهنگی اروپا از طریق مجامع پارلمانی را بیشتر مورد توجه قرار دهد. مهری پرگو و امیری (۱۳۸۸) نیز نقش روبه‌رشد پارلمان‌ها در سیاست خارجی، به‌ویژه از طریق دیپلماسی پارلمانی را تحلیل کرده‌اند. آنان استدلال می‌کنند که نمایندگان مجلس می‌توانند مسائل فراتر از مرزهای ملی را راحت‌تر حل کنند و بر اهمیت فزاینده مشارکت پارلمانی در فرایند تصمیم‌گیری بین‌المللی تأکید می‌نمایند (مهری پرگو و امیری، ۱۳۸۸: ۱۳). مقاله حاضر با بررسی نحوه تأثیر ابتکارات فرهنگی در مجامع پارلمانی بر حل و فصل مسائل فراملی، درک جامع‌تری از پتانسیل دیپلماسی پارلمانی ارائه می‌دهد.

مقاله‌های اندکی درباره دیپلماسی فرهنگی از راه مجامع پارلمانی منتشر شده است. در هیچ یک از آن‌ها به‌طور خاص تأثیر ترکیبی دیپلماسی پارلمانی و فرهنگی را بر راهبردهای دیپلماتیک اتحادیه اروپا بررسی نشده است. به‌عنوان مثال، کوفلیس^۲ (۲۰۱۶) نقش مجمع پارلمانی مدیترانه و پارلمان اروپا را در دوران بهار عربی بررسی می‌کند و نشان می‌دهد که چگونه دیپلماسی پارلمانی می‌تواند از تلاش‌های دموکراسی‌سازی و ثبات سیاسی در مناطق همسایه حمایت کند (Cofelice, 2016). نوآوری مقاله حاضر در این است که برخلاف کوفلیس ارزیابی تأثیر خاص

1. Stavridis & Jancic

2. Cofelice

مجامع پارلمانی بر دیپلماسی فرهنگی در چارچوب اتحادیه اروپا را نیز مهم می‌داند. این مطالعه نشان می‌دهد که چگونه مجامع پارلمانی می‌توانند تفاهم و همکاری فرهنگی را تقویت کنند، بُعدی که کوفلیس از آن در مقاله خود غفلت کرده است. عدم توجه به نقش مجامع پارلمانی در دیپلماسی فرهنگی می‌تواند منجر به از دست رفتن فرصت‌های قابل توجهی برای درک روش‌های تقویت تفاهم و همکاری بین فرهنگی در اتحادیه شود. دلپوت، فاسونه و لونگو^۱ (۲۰۱۶) به نقش دیپلماتیک کمیته‌های دائمی، هیئت‌ها و مجامع پارلمان اروپا در همکاری بین پارلمانی گروه کشورهای آفریقایی، کارائیب و اقیانوس آرام و اتحادیه اروپا توجه کرده‌اند و نتیجه می‌گیرند که دیپلماسی پارلمانی توسعه و همکاری بین‌المللی را تسهیل می‌سازد (Delputte, Fasone, & Longo, 2016: 165). یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که چگونه کمیته‌های دائمی، هیئت‌ها و مجامع پارلمان اروپا منجر به شکل‌دهی و تقویت همکاری‌ها و توسعه تلاش‌های همکاری بین پارلمانی گروه کشورهای آفریقایی، کارائیب و اقیانوس آرام و اتحادیه اروپا شده‌اند. در واقع، نویسندگان با تجزیه و تحلیل مطالعات موردی خاص نشان می‌دهند که چگونه تعاملات پارلمانی می‌توانند بر سیاست‌ها و نتایج توسعه بین‌المللی تأثیر بگذارند. آن‌ها به صورت مشخص به محدودیت‌ها یا چالش‌های پیش روی تلاش‌های دیپلماتیک پارلمان اروپا، مانند تأثیر فشارهای سیاسی داخلی بر همکاری‌های بین‌المللی پرداخته‌اند و موضوع کلی نقش دیپلماتیک کمیته‌های دائمی، هیئت‌ها و مجامع پارلمان اروپا را در تسهیل توسعه و همکاری بین‌المللی مورد مذاقه قرار داده‌اند. به نتایج بلندمدت یا پایداری ابتکارات دیپلماسی پارلمانی در حوزه فرهنگ نیز حتی به عنوان شاخصی مهم در نیل به همکاری بین پارلمانی توجه نشده است. نوآوری مقاله حاضر برخلاف این مقاله در تمرکز آن بر ابعاد فرهنگی دیپلماسی پارلمانی و نه صرفاً جنبه‌های سیاسی یا اقتصادی است. مقاله حاضر نشان می‌دهد چگونه مجامع پارلمانی می‌توانند مبادلات فرهنگی و درک متقابل را فراتر از کارکردهای دیپلماتیک سنتی ترویج دهند. علاوه بر این، مطالعات موردی خاصی را در زمینه اتحادیه اروپا بررسی می‌کند تا نشان دهد چگونه دیپلماسی فرهنگی می‌تواند سبب تقویت روابط و همکاری‌های بین‌المللی شود. کوستانیان و وانداکاستیل^۲ (۲۰۱۳) نیز در مقاله خود به مطالعه مجمع پارلمانی یورو نست^۳ پرداخته‌اند و نتیجه می‌گیرند که پارلمان اروپا به عنوان عامل

اجتماعی‌کننده هم‌تایان خود در همسایگی شرقی اتحادیه اروپا عمل کرده است. این مطالعه بر ظرفیت تحول‌آفرین دیپلماسی پارلمانی در شکل‌دادن به هنجارها و شیوه‌های بین‌المللی تأکید می‌کند (Kostanyan & Vandecasteele, 2015: 20). مقاله حاضر با بررسی نقش دیپلماسی فرهنگی از طریق چنین مجامعی در تقویت فرایندهای اجتماعی شدن نوآوری می‌کند و درک واقع‌بینانه‌تری از نقش دیپلماسی پارلمانی ارائه می‌دهد. در بررسی نقش دیپلماسی فرهنگی در مجامع پارلمانی، پرداختن به ادبیات موجود در زمینه چالش‌ها و فرصت‌ها نیز حائز اهمیت است. ناتین^۱ (۲۰۱۶) در مورد اینکه چگونه تنش‌های ژئوپلیتیکی و سوءتفاهم‌های فرهنگی مانع دیپلماسی پارلمانی می‌شود بحث می‌کند و از نقش دیپلماسی فرهنگی جهت غلبه بر این موانع حمایت می‌کند. وی معتقد است که تأکید بیشتر بر دیپلماسی فرهنگی می‌تواند با تقویت درک عمیق‌تر در میان بازیگران بین‌المللی به کاهش تنش‌ها و اختلافات کمک کند (Nuttin, 2016: 315). مقاله حاضر نشان می‌دهد که چگونه فرایندهای پارلمانی در اتحادیه اروپا به‌طور فعال از دیپلماسی فرهنگی برای پر کردن شکاف‌ها و افزایش درک متقابل بین بازیگران بین‌المللی استفاده می‌کنند. پژوهش پیش رو تلاش دارد با ارائه مطالعات موردی مشخص نشان دهد مجامع پارلمانی چگونه به‌طور مؤثر چالش‌های فرهنگی و ژئوپلیتیکی شناسایی شده توسط ناتین را برطرف کرده و کاهش می‌دهند. همچنین، استیواکتیس^۲ (۲۰۲۳) در مطالعه خود بر عبور از کنشگری ملی به بین‌المللی در چارچوب اتحادیه اروپا و ناتو بر ماهیت در حال تکامل دیپلماسی عمومی و اهمیت روزافزون دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی در این فرایند تأکید می‌کند (Stivachtis, 2023: 465). برخلاف استیواکتیس مقاله حاضر تجزیه و تحلیل عمیقی از فرایندهای پارلمانی و تأثیر آن‌ها بر روابط فرهنگی ارائه می‌کند. این مقاله در مقایسه با چارچوب‌های کلی استیواکتیس بینش‌های منحصربه‌فردی را در مورد نحوه شکل‌دهی و تأثیر نهادهای قانون‌گذار بر دیپلماسی فرهنگی به‌طور مستقیم ارائه می‌نماید. همچنین، مصطفی دلاورپور اقدم و سید جلال دهقانی فیروزآبادی (۱۳۹۵) با تأکید بر نقش دیپلماسی فرهنگی در افزایش قدرت چانه‌زنی رهبران ملی در مجامع بین‌المللی معتقد است اجلاس سران مجامع جهانی و مجمع دبیران کل مجامع جهانی در پیشبرد فعالیت‌های دیپلماتیک بین‌المللی شورای اسلامی مؤثر هستند. مطالعه آن‌ها بر عملکرد نمایندگان ایران در این سازمان‌ها نشان می‌دهد، اجلاس سران پیش از مجمع عمومی سازمان بستری منحصربه‌فرد برای مقامات بلندپایه پارلمانی برای تبادل نظر و

1. Nuttin

2. Stivachtis

تقویت هماهنگی دیپلماتیک فراهم کرده است. علاوه بر این، بر اهمیت مجمع دبیران کل در مستندسازی و به اشتراک گذاری نوآوری‌ها و تجربیات پارلمانی تأکید می‌کنند که می‌تواند فرایندهای اداری شورای اسلامی را به نحو مؤثری بهبود بخشد (دلاورپور اقدم و دهقانی فیروزآبادی، ۱۳۹۵: ۱۸). مقاله حاضر با بررسی ظرفیت دیپلماسی فرهنگی چنین نشست‌هایی نشان می‌دهد که چگونه می‌توان از این مجامع پارلمانی برای ارتقای درک و همکاری فرهنگی در روابط چندجانبه به‌عنوان یک فرصت استفاده کرد. در نهایت، پژوهش سید مهدی مرادی و مجتبی مقصدی (۱۳۸۴) با تأکید بر اهمیت روزافزون گروه‌های دوستی پارلمانی در شورای اسلامی ایران نشان می‌دهد این گروه‌ها ظرفیت دیپلماتیک ایران را نه تنها ارتقا می‌دهند؛ بلکه ماهیت غیررسمی آن‌ها امکان مانورهای انعطاف‌پذیرتر و فعال‌تر سیاست خارجی را در مقایسه با کانال‌های رسمی دیپلماتیک فراهم می‌کند و بر اهمیت نزدیکی جغرافیایی و فرهنگی در شکل‌گیری این گروه‌ها نیز تأکید می‌کنند (مرادی و مقصدی، ۱۳۸۴: ۱۴). نوآوری مقاله حاضر نقش گروه‌های مشابه در مجامع پارلمانی اتحادیه اروپا در تسهیل دیپلماسی فرهنگی را مورد بررسی قرار می‌دهد.

با بررسی پیشینه پژوهش می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که هم دیپلماسی فرهنگی و هم دیپلماسی پارلمانی در تقویت همکاری بین‌المللی، حکمرانی و مشروعیت دموکراتیک نقشی اساسی دارند و هرکدام از آن‌ها منحصراً به راهبردهای دیپلماتیک اتحادیه اروپا کمک می‌کنند. درحالی‌که آثار موجود بر نقش دیپلماسی فرهنگی در ارتقای قدرت نرم و مشارکت مجامع پارلمانی در تقویت گفت‌وگوی جهانی تأکید می‌کنند، عمدتاً این اشکال دیپلماسی را جداگانه مورد بررسی قرار داده‌اند. در کل، نوآوری این مقاله با ترکیب دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی تحلیلی جامع از تأثیر ترکیبی این دو دیپلماسی از طریق مطالعات موردی مجامع پارلمانی حوزه اتحادیه اروپا است. با تمرکز ویژه بر ماهیت ساختارمند و نهادینه‌شده مجامع پارلمانی اروپا به‌عنوان بسترهایی برای دیپلماسی فرهنگی، مقاله حاضر دامنه تحقیقات قبلی را گسترش می‌دهد. افزون‌بر آن، این مقاله توصیه‌های عملی برای اعمال نفوذ این تلاش‌های دیپلماتیک برای رسیدگی به چالش‌های جهانی معاصر ارائه می‌کند و از همین رو، خلأ علمی در ادبیات موجود را پر می‌کند.

مبانی نظری پژوهش

دیپلماسی فرهنگی و دیپلماسی پارلمانی اجزای جدایی‌ناپذیر روابط بین‌الملل هستند که هرکدام دارای روش‌ها و اهداف منحصربه‌فردی هستند و درعین حال در هدف خود

برای تقویت درک متقابل و همکاری بین ملت‌ها همگرا هستند. رابطه بین این دو شکل دیپلماسی را می‌توان از طریق یک چارچوب نظری جامع، با اقتباس از مقالات کامینگز (۲۰۰۳) و ویسگلاس و دی بوئر (۲۰۰۷) تبیین نمود.

کامینگز (۲۰۰۳) دیپلماسی فرهنگی را به‌عنوان مبادله اندیشه‌ها، اطلاعات، هنر و سایر جنبه‌های فرهنگ بین دولت‌ها و مردمان آن‌ها برای تقویت درک متقابل تعریف می‌کند. این شکل از دیپلماسی شامل فعالیت‌های مختلفی از جمله مبادلات آموزشی، نمایشگاه‌های فرهنگی و جشنواره‌ها می‌شود که همگی باهدف ایجاد قدرت نرم و بهبود روابط دوجانبه از سوی دولت‌ها صورت می‌گیرند. کامینگز (۲۰۰۳) معتقد است که دیپلماسی فرهنگی در سطوح مختلف، از جمله دولتی، غیردولتی و فردی در طی اعصار مختلف شکل گرفته است و با ایجاد تصویری مثبت و تسهیل گفت‌وگو، به تلاش‌های دیپلماتیک کلی یک ملت یاری می‌رساند. در جدول زیر می‌توان این سیر تکامل دیپلماسی فرهنگی را مشاهده کرد.

جدول ۱. سیر ظهور دیپلماسی فرهنگی

دوره‌های تاریخی	تحولات کلیدی	مثال
پیش از قرن بیستم	مبادلات فرهنگی اولیه از طریق اکتشاف، تجارت و استعمار.	بازی‌های المپیک یونان باستان، مبادلات فرهنگی جاده ابریشم.
اوایل قرن بیستم	نهادینه شدن دیپلماسی فرهنگی	تشکیل نهادهای فرهنگی (به‌عنوان مثال، اتحاد فرانسه، شورای فرهنگی بریتانیا)، برنامه‌های تبادل آموزشی.
اواسط قرن بیستم	گسترش دیپلماسی فرهنگی در طول جنگ سرد برای ترویج ایدئولوژی‌های ملی	مبادلات فرهنگی ایالات متحده و اتحاد جماهیر شوروی، برنامه فولبرایت ۱.
اواخر قرن بیستم	جهانی شدن و ظهور بازیگران غیردولتی در مبادلات فرهنگی.	ابتکارات یونسکو، جشنواره‌های بین‌المللی فیلم.
قرن بیست و یکم	دیپلماسی دیجیتال و نقش فزاینده رسانه‌های اجتماعی در تبادلات فرهنگی	کمپین‌های رسانه‌های اجتماعی، نمایشگاه‌های فرهنگی مجازی

Source: (Cummings, M. 2003)

ویسگلاس و دی بوئر (۲۰۰۷) نیز مفهوم دیپلماسی را به دیپلماسی پارلمانی که به فعالیت‌های بین‌المللی نمایندگان پارلمان برای افزایش درک متقابل، بهبود

ترویج دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی [...]

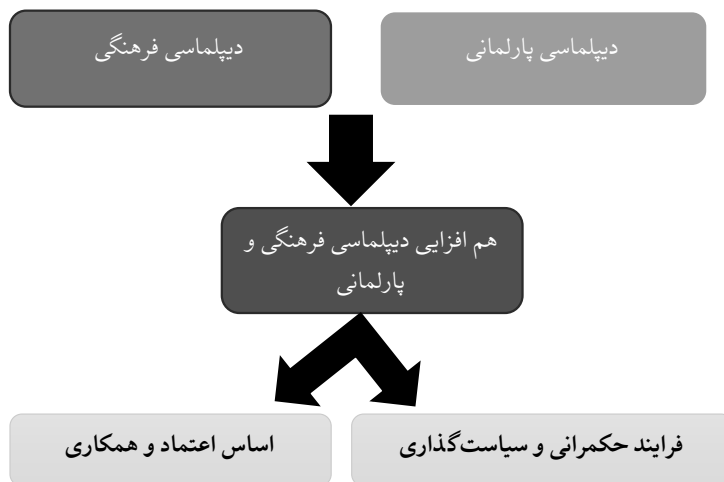
حکمرانی و ارتقای مشروعیت دموکراتیک نهادهای بین‌دولتی اشاره دارد، گسترش دادند. برخلاف دیپلماسی سنتی که معمولاً مختص قوه مجریه است، ویسگلاس و دی بوئر تأکید دارند دیپلماسی پارلمانی نیازمند مشارکت مستقیم نمایندگان منتخب در مجامع بین‌المللی، تقویت شفافیت و پاسخ‌گویی در حکمرانی جهانی است (به شرح شکل ۱). این دو پژوهشگر استدلال می‌کنند که دیپلماسی پارلمانی به‌عنوان پلی بین سیاست داخلی و بین‌المللی عمل می‌کند و قانون‌گذاران را قادر می‌سازد تا منافع و نگرانی‌های رأی‌دهندگان خود را در صحنه جهانی مطرح کنند. این شکل از دیپلماسی، گفت‌وگو و همکاری میان نمایندگان پارلمان از کشورهای مختلف را تقویت می‌کند و فرصت‌هایی را برای تبادل دانش و حل مشکلات مشترک ایجاد می‌کند (Weisglass & de Boer, 2007: 100). همچنین، دیپلماسی پارلمانی می‌تواند مشروعیت توافق‌نامه‌ها و سیاست‌های بین‌المللی را با حصول اطمینان از اینکه آن‌ها در معرض بررسی و بحث دموکراتیک قرار دارند، افزایش دهد. به عقیده ویسگلاس و دی بوئر، مشارکت نمایندگان پارلمان در امور بین‌الملل به دموکراتیک کردن ساختارهای حکمرانی جهانی کمک نموده و آن‌ها را فراگیرتر و مردمی‌تر می‌کند (Weisglass & de Boer, 2007: 102). این رویکرد نه تنها نقش پارلمان‌های ملی را در سیاست خارجی تقویت می‌کند، بلکه به اثربخشی و پاسخ‌گویی کلی نهادهای بین‌المللی نیز کمک می‌کند. در نتیجه، دیپلماسی پارلمانی مکمل تلاش‌های دیپلماتیک سنتی است و چارچوبی جامع برای پرداختن به چالش‌های جهانی به‌صورت افزایش مشارکت و همکاری دموکراتیک ارائه می‌کند (Weisglass & de Boer, 2007: 105).

شکل ۱. رویکرد ویسگلاس و دی بوئر به دیپلماسی پارلمانی

Source: (Weisglas & de Boer, 2007)

چارچوب نظری پیشنهادشده در این پژوهش نیز با تلفیق تعریف کامینگز (۲۰۰۳) و رویکرد ویسگلاس و دی بوئر (۲۰۰۷) دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی را هم‌افزایی می‌کند و بر نقش مکمل آنان در روابط بین‌الملل تأکید می‌کند. از همین رو، طی الگویی در قالب شکل (۲) نسبت به تبیین ترویج دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی اقدام خواهیم کرد.

شکل ۲. مدل مفهومی مقاله منبع: (یافته‌های پژوهش)

در شکل (۱) مشاهده می‌شود دیپلماسی فرهنگی پایه و اساس قدرت نرم را فراهم می‌کند و محیطی مساعد برای گفت‌وگو و احترام متقابل ایجاد می‌کند. این امر از طریق مبادلات فرهنگی به دست می‌آید که درک و فهم میراث فرهنگی متنوع را ارتقا می‌دهد و در نهایت به ایجاد تصویر بین‌المللی مثبت و تسهیل مذاکرات دیپلماتیک کمک می‌کند. از سوی دیگر، دیپلماسی پارلمانی از قدرت نرم ایجادشده توسط دیپلماسی فرهنگی برای مشارکت در فعالیت‌های دیپلماتیک رسمی‌تر استفاده می‌کند. نمایندگان مجامع پارلمانی، با بهره بردن از درک فرهنگی و دیدگاه‌های خارجی، می‌توانند به‌طور مؤثر در مجامع بین‌المللی شرکت کنند، اقدامات اجرایی را بررسی نمایند و در تدوین سیاست‌های بین‌المللی مشارکت کنند. این رویکرد دوگانه یک راهبرد دیپلماتیک کل‌نگر را تضمین می‌کند، به‌طوری‌که دیپلماسی فرهنگی زمینه اعتماد و همکاری را فراهم می‌کند، درحالی‌که دیپلماسی پارلمانی حکمرانی و زمینه سیاست‌گذاری مشترک را فراهم می‌کند. علاوه بر این، دیپلماسی پارلمانی می‌تواند از طرح‌های دیپلماسی فرهنگی در راستای سیاست‌های ترویج تبادل و همکاری

فرهنگی حمایت کند. همچنین، نمایندگان مجامع پارلمانی می‌توانند از فرصت شرکت در مجامع بین‌المللی برای گنجاندن دیپلماسی فرهنگی کشور متبوع خودشان در برنامه‌های دیپلماتیک جهانی تلاش و اطمینان حاصل کنند که درک فرهنگی مشترک در رأس روابط بین‌الملل باقی بماند.

روش پژوهش

حوزه مطالعاتی پژوهش بر درک و ترکیب نقش‌های دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی در روابط بین‌الملل متمرکز است که از چارچوب‌های نظری پیشنهادشده توسط کامینگز (۲۰۰۳) و ویسگلاس و دی بوئر (۲۰۰۷) استفاده شده است. از لحاظ دوره زمانی، مطالعه حاضر از اوایل قرن بیست و یکم تا به امروز را پوشش می‌دهد و تحولات کلیدی در این زمینه‌ها را مشخص می‌کند. این پژوهش از مطالعه موردی به‌عنوان یک روش کیفی استفاده می‌کند که برای کاوش عمیق پدیده‌های پیچیده در حوزه تاریخ و فرهنگ ایدئال محسوب می‌شود (Cresswell, 2013, 46). این رویکرد بررسی جامع داده‌های متنی و زمینه‌های تاریخی را تسهیل می‌کند و امکان تحلیل دقیق ساختارهای نظری و مفاهیم عملی را فراهم می‌کند. جمع‌آوری داده‌های پژوهش مبتنی بر گردآوری اسنادی است که شامل جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل سیستماتیک اسناد مرتبط با دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی، از جمله نشریات دانشگاهی، گزارش‌های دولتی، اسناد سیاست‌گذاری، سخنرانی‌های دیپلمات‌ها و نمایندگان مجلس و سوابق جلسات بین پارلمانی است. این منابع به دلیل بینش اساسی آن‌ها درباره عمل و نظریه دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی انتخاب شده‌اند و هدف این مطالعه ارزیابی تأثیر آن‌ها بر روابط بین‌المللی، حکمرانی و مشروعیت دموکراتیک است. گردآوری اسنادی اطلاعات دقیق و ژرفای تاریخی فراوانی را ارائه می‌دهد که برای تحلیل کامل موضوع از اهمیت به‌سزایی برخوردار است (Bowen, 2009: 27).

جهت انجام تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش سوات (نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها، تهدیدها) بهره گرفته شده است. تحلیل سوات، یک ابزار برنامه‌ریزی راهبردی است که برای شناسایی و ارزیابی عوامل داخلی و خارجی که می‌توانند بر موفقیت یک پروژه یا راهبرد تأثیر بگذارند، استفاده می‌شود (Gürel & Tat, 2017: 994). روش تحلیل سوات شامل بررسی چهار حوزه کلیدی به شرح جدول ذیل است:

جدول ۲. مؤلفه‌های تحلیل سوات

نقاط قوت	ویژگی‌ها و منابع داخلی که از دستیابی به اهداف پشتیبانی می‌کنند.
نقاط ضعف	ویژگی‌ها و محدودیت‌های داخلی که مانع دستیابی به اهداف می‌شود.
فرصت‌ها	شرایط و موقعیت‌های خارجی که می‌توان از آن‌ها برای دستیابی به اهداف استفاده کرد.
تهدیدها	شرایط و موقعیت‌های خارجی که می‌تواند چالش‌ها یا موانعی برای دستیابی به اهداف ایجاد کند.

Source: (Helms & Nixon, 2010)

استفاده از این روش امکان ارزیابی ساختاری از وضعیت فعلی و سناریوهای بالقوه آینده دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی را فراهم کرد و نقاط قوت و ضعف رویه‌های دیپلماتیک موجود و فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در محیط بین‌المللی در قالب چارچوبی جامع برای تحلیل اثربخشی و چالش‌های این اشکال دیپلماسی شناسایی شد. به علاوه، این‌گونه به سازماندهی و ترکیب سیستماتیک داده‌ها کمک نمود و بینش‌های روشنی را در مورد اینکه چگونه دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی می‌توانند برای روابط بین‌المللی مؤثرتر تقویت و یکپارچه شود، ارائه شد. سوات نقاط قوت دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی مانند توانایی آن‌ها در ایجاد قدرت نرم، افزایش درک متقابل و ترویج حکومت دموکراتیک را بررسی خواهد کرد. همچنین نقاط ضعف، از جمله محدودیت در اختیارات رسمی مجامع پارلمانی و تعصبات فرهنگی بالقوه در دیپلماسی را شناسایی خواهد نمود. فرصت‌های رشد و بهبود، به خصوص بسترهای در حال ظهور برای گفت‌وگوی بین پارلمانی و برنامه‌های تبادل فرهنگی، مورد بررسی قرار خواهد گرفت. علاوه بر این، سوات تهدیدهایی مانند تنش‌های ژئوپلیتیکی، سوءتفاهم‌های فرهنگی و افزایش پوپولیسم را مورد بررسی قرار خواهد داد که می‌تواند تلاش‌های دیپلماتیک را تضعیف کند. با این روش، پژوهش حاضر بررسی دقیقی از شیوه‌های جاری در دیپلماسی فرهنگی و پارلمانی و توصیه‌های راهبردی برای افزایش اثربخشی آن‌ها ارائه می‌کند و از این رو کاملاً بنیادین محسوب می‌شود. پژوهش‌های بنیادی بسیار مهم هستند زیرا با افزایش درک ما از اصول و مفاهیم اساسی، زمینه را برای علوم کاربردی فراهم می‌کنند و در نتیجه نوآوری و پیشرفت در زمینه‌های مختلف را هدایت می‌نمایند (Lorsch, Tabak, & Bertagnolli, 2024). تحقیقات بنیادین به محققان کمک می‌کنند نظریه‌ها و مدل‌های جدیدی را توسعه دهند که نه تنها قابلیت آزمایش و اصلاح داشته باشند بلکه به پیشرفت دانش و رشد فکری کمک کنند (Godin, 2003). افزون‌بر آن، تحقیقات بنیادین اغلب منجر به اکتشافات غیرمنتظره‌ای می‌شوند که می‌توانند

ترویج دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی [...]

کاربردهای عملی قابل توجهی داشته باشند و زمینه را برای پیشرفت‌های فنی و علمی آینده فراهم نمایند (Joyner, 2003).

یافته‌های پژوهش در مورد ترویج دیپلماسی فرهنگی اتحادیه اروپا از طریق مجامع پارلمانی

یافته‌ها در حوزه پارلمان اروپا

پارلمان اروپا در خط مقدم ترویج دیپلماسی فرهنگی فعال بوده است و از موقعیت منحصر به فرد خود برای پر کردن شکاف‌های فرهنگی در اتحادیه اروپا و گسترش نفوذ اتحادیه در سطح جهانی استفاده می‌کند. به گفته هولوبورودکو، گراسیموا و شوچنکو (۲۰۲۴: ۱۴۲)، پارلمان اروپا از دیپلماسی فرهنگی برای پیشبرد اهداف سیاست خارجی باهدف ترویج ارزش‌های اروپایی مانند دموکراسی، حقوق بشر و حاکمیت قانون استفاده کرده است. به عبارت دیگر، ابتکارات پارلمان اروپا برای ایجاد تصویری مثبت از اتحادیه اروپا و تقویت حسن نیت در میان سایر کشورها و در نتیجه تقویت قدرت نرم اتحادیه اروپا طراحی شده است.

یکی از مهم‌ترین ابتکارات پارلمان اروپا، برگزاری سال میراث فرهنگی اروپا^۱ در سال ۲۰۱۸ میلادی است. این کمپین یکساله برای تشویق شهروندان اروپایی به کشف و تعامل با میراث فرهنگی متنوع اروپا طراحی شد و حس تعلق به فضای مشترک اروپایی را تقویت می‌کرد. پارلمان اروپا نقش مهمی در شکل‌دهی دستور کار و تأمین بودجه برنامه‌های سال میراث فرهنگی اروپا ایفا کرد که شامل بیش از ۱۸۰۰۰ رویداد در ۳۷ کشور اروپایی بود و بیش از ده میلیون نفر را درگیر کرد (European Commission, 2018). سال میراث فرهنگی اروپا به‌طور راهبردی حول چهار هدف اصلی سازماندهی شده بود: تعامل، پایداری، حفاظت و نوآوری. این اهداف برای تشویق افراد، به‌ویژه جوانان اروپایی، به جست‌وجو و تعامل با میراث فرهنگی وسیع اروپا به‌منظور ترویج شیوه‌های پایدار و تقویت رویکردهای نوآورانه در بخش فرهنگی طراحی شده بود. سال میراث فرهنگی اروپا بر نقش حیاتی میراث فرهنگی در پرورش هویت مشترک اروپایی و پیشبرد ارزش‌های اصلی اتحادیه اروپا در زمینه تنوع فرهنگی و گفتگوی بین فرهنگی نیز تأکید داشت (Quaedvlieg-Mihailović & Aldana, 2019). در حالی که این ابتکار دستاوردهای قابل توجهی برای اتحادیه داشت، اما با ضعف‌ها و تهدیدات متعددی

1. Holoborodko, Gerasymova, & Shevchenko
2. European Year of Cultural Heritage (EYCH)

مواجه بود. کارلوتا اسکیلدو^۱ (۲۰۱۸) در بررسی عملکرد ابزارهای سیاست فرهنگی نرم مورد استفاده در سال میراث فرهنگی اروپا و تأثیرات آن‌ها بر ترویج گفتمان میراث نهادی اتحادیه اروپا در حوزه عمومی اروپا استدلال کرد که علی‌رغم تلاش‌ها برای تقویت مشارکت فراملی، میانی و مردمی در فعالیت‌های سال میراث فرهنگی اروپا، این گفتمان در سطح حاکمیتی باقی ماند و منعکس‌کننده تخصیص انتقادی و از بالا به پایین گفتمان میراث نهادی اتحادیه اروپا بوده است. به عقیده نویسنده، اتخاذ این رویکرد شکاف گفتمانی بین نهادهای اتحادیه اروپا و عموم اروپایی‌ها را حفظ کرد و مانع از تحقق اهداف ابتکار برای پرورش هویت مشترک اروپایی شد (Scioldo, 2018: 96). در واقع، روایات و مطالب تولیدشده در طول سال میراث فرهنگی اروپا نتوانستند فضایی برای تأمل انتقادی یا کشف لایه‌های متعلقات متنوع و پیچیده مکان‌های فرهنگی مختلف فراهم کنند. چنین عدم مشارکت انتقادی به این معنا بود که مطالب ارائه‌شده اغلب سطحی بودند و میراث فرهنگی اروپا را بدون کنکاش در جنبه‌های عمیق‌تر، تنها در معنای تعلق به یک جامعه فرهنگی خاص اروپایی مورد تجلیل قرار داده شدند (EU u Srbiji, 2018). علی‌رغم نقاط ضعف، سال میراث فرهنگی اروپا توانست بستری برای مداخلات نوآورانه بازیگران فرهنگی، طراحان و دست‌اندرکاران شهری مردمی فراهم کند. این اقدام به شهروندان اروپایی فرصتی داد تا در حوزه‌هایی که احساس تعلق آن‌ها به چالش کشیده شده بود، به گفت‌وگو بپردازند. همچنین، در این ابتکار از بازیگران چند سطحی، از جمله یونسکو، کمیته اقتصادی و اجتماعی اروپا و جوامع محلی، جهت تقویت یک رویکرد مشارکتی در مدیریت میراث فرهنگی و حکومت استفاده شد (European Commission, 2018) که در نوع برگزاری در اروپا پیشگام محسوب می‌شود. با این وجود، حفظ تأثیر آگاهی و مشارکت ایجادشده در طول سال میراث فرهنگی اروپا در سال ۲۰۱۸ میلادی در قالب سیاست و عملکرد فرهنگی درازمدت همچنان یک نگرانی حیاتی اروپاست. به گفته تیل و فریدمن^۲ (۲۰۱۲)، اثربخشی چنین ابتکاراتی در توانایی آن‌ها برای همگرایی میراث در زندگی روزمره و چارچوب‌های سیاست نهفته است به طوری که حس هویت مشترک اروپایی را در طول زمان در خود جای دهند. در واقع، حرکت نهادی به دست آمده این ابتکار باید از طریق سرمایه‌گذاری مستمر در پروژه‌ها و سیاست‌های میراث فرهنگی حفظ شود. بدون این تلاش مستمر، دستاوردهایی که در طول یک سال برگزاری کمپین

1. Carlotta Scioldo

2. Thiel & Friedman

میراث فرهنگی اروپا به دست آمده است، ممکن است از بین برود و تأثیری کوتاه مدت بر جای گذارد. از سوی دیگر، ساختن روایت‌های میراث فرهنگی که اشکال متنوع و گاه متضاد تعلق را در نظر نمی‌گیرد، می‌تواند به سیاسی شدن و بسیج گروه‌های مختلف منجر شود (Astor, Burchardt, & Griera, 2019: 339; Dragičević Šešić & Rogač Mi-jatović, 2014)؛ به عبارت دیگر، شکل‌گیری روایت‌های همسان فرهنگی به نوعی از ذات‌گرایی فرهنگی منجر شود که در آن روایت‌های ساده‌شده و پاک‌سازی‌شده به جای دیدگاه‌های انتقادی‌تر ترویج می‌شوند. جورجز مینک^۱ (۲۰۰۸) نشان داده است که بازیگران فرهنگ مردمی و دست‌اندرکاران شهری نقش مهمی در توانمند ساختن شهروندان اروپایی در بازسازی احساس تعلق خود در زمینه‌های در معرض تهدید ایفا کرده‌اند. مینک تأکید می‌کند اگر روایت‌های رسمی این تجربیات متنوع را بازتاب ندهند، تنش‌ها و درگیری‌های اجتماعی در اروپا تشدید خواهد شد.

دیگر ابتکار پارلمان اروپا در حوزه فرهنگ جایزه لوکس^۲ است که نخستین بار در سال ۲۰۰۷ میلادی برگزار شد و سمبل یک ابتکار فرهنگی راهبردی باهدف تقویت هویت فرهنگی یکپارچه اروپایی و ترویج گفت‌وگوی بین فرهنگی از طریق سینما قلمداد می‌گردد. این ابتکار با اهداف گسترده‌تر پارلمان اروپا جهت تقویت یکپارچگی فرهنگی و بازتاب ارزش‌های اتحادیه اروپا در زمینه تنوع و حقوق بشر همسو است (Stjernholm, 2016: 23). جایزه سالانه لوکس بر فیلم‌هایی تأکید می‌کند که به موضوعات مهم اجتماعی و فرهنگی اروپا می‌پردازند و برای آن‌ها دید و حمایت قابل توجهی در سطح بین‌المللی فراهم می‌کنند (Baschiera & Di Chiara, 2018: 27). فرآیند انتخاب شامل یک ارزیابی کامل توسط گروهی از متخصصان جهت حصول از اینکه فیلم‌های کاندید هم از نظر اهمیت هنری و همسویی با گفتمان فرهنگی و اجتماعی اروپا می‌شود (Baschiera & Di Chiara, 2018: 29). بدین وسیله، جایزه لوکس به روایت فرهنگی گسترده‌تر اروپایی کمک می‌کند و تبادل فرهنگی فراملی را تقویت می‌کند (Díaz-González & González del Valle-Brena, 2022). استجرنهلیم^۳ (۲۰۱۶) معتقد است ظرفیت جایزه لوکس برای برجسته کردن فیلم‌های مسائل اجتماعی و فرهنگی معاصر نشان‌دهنده یک نقطه قوت قابل توجه است؛ زیرا این جایزه درک عمیق‌تر از تنوع و اشتراک اروپایی را ترویج می‌کند؛ به عبارت دیگر، استفاده مؤثر

1. Georges Mink
2. The Lux Prize
3. Stjernholm

جایزه لوکس از منابع پارلمان اروپا باعث شده است نه تنها تعداد مخاطبین و میزان توزیع فیلم‌های دریافت‌شده بالا رود بلکه تأثیر قابل توجهی بر استقبال این فیلم‌ها هم در اروپا و هم در سطح بین‌المللی نیز داشته باشد (Baschiera & Di Chiara, 2018: 31). این جایزه همچنین شکاف بین جریان اصلی و سینمای هنری اروپا را پر نموده و حمایت انتقادی از فیلم‌هایی ارائه کرده که ممکن است مورد استقبال عموم قرار نگیرند (Baschiera & Di Chiara, 2018: 34). با این حال، از این نکته نباید غافل شد که جوایز فرهنگی اتحادیه نظیر جایزه لوکس با تمرکز بر فیلم‌هایی با مضامین فراملی به توسعه هویت فرهنگی مشترک اروپایی کمک کرده‌اند (Gonzalez del Valle-Brena, Díaz-González, & Fernández-Holgado, 2024). علاوه بر این، ابتکارات آموزشی و منابع آموزشی جایزه، تأثیر فیلم‌ها را گسترش داده و آموزش فرهنگی و گفت‌وگو را ترویج نموده است (Baschiera & Di Chiara, 2018: 36). جایزه لوکس علی‌رغم نقاط قوت خود دارای چندین نقطه ضعف نیز می‌باشد. نخست، رویکرد از بالا به پایین این جایزه می‌تواند تعامل با مخاطبان اروپایی را محدود کند و بیشتر بر بینندگان درگیر از نظر فرهنگی و سیاسی به‌جای عموم اروپا تمرکز کند (Baschiera & Di Chiara, 2018: 38). محدودیت‌های مالی توانایی جایزه را برای حمایت از طیف وسیع‌تری از فیلم‌ها محدود نموده و به‌طور بالقوه آثار نوآورانه‌ای را که با معیارهای نهادی پارلمان اروپا مطابقت ندارند، کنار می‌گذارد (Hiltunen & Lähdesmäki, 2024). این تمرکز بر فیلم‌هایی که با ارزش‌های خاص اروپایی همسو هستند، منجر به یکسان‌سازی محتوا، به حاشیه راندن روایت‌های نامتعارف یا ناسازگار با فرهنگ اروپایی شده است (Baschiera & Di Chiara, 2018: 41). علاوه بر این، اتکای جایزه به چارچوب‌های نهادی پارلمان اروپا مشارکت‌های مردمی یا مستقل سینمایی را تحت الشعاع قرار داده است (Stjernholm, 2016: 32). تأثیر جایزه لوکس بر سیاست‌گذاری و گفتمان عمومی نیز محدود است؛ چراکه در درجه اول به‌جای تأثیر مستقیم بر سیاست، تنها نقش ارتقای فرهنگی را ایفا می‌کند (Baschiera & Di Chiara, 2018: 43). جایزه لوکس فرصت‌های قابل توجهی برای تقویت یکپارچگی فرهنگی اروپا با ترویج فیلم‌هایی دارد که نه تنها مضامین فراملی را بررسی می‌کنند بلکه هویت و همبستگی اروپایی را نیز تقویت می‌کنند (Stjernholm, 2016: 34). در واقع، این جایزه با توسعه راهبردهای ارتباط و مشارکت می‌تواند به‌طور قابل توجهی تأثیر جایزه و فیلم‌های حمایت‌شده را افزایش دهد (Baschiera & Di Chiara, 2018: 45). همکاری بیشتر این جایزه با

جشنواره‌های بین‌المللی فیلم و ذی‌نفعان صنعت نیز فرصت گسترش دامنه جهانی جایزه را فراهم آورده است (Stjernholm, 2016: 36). با این حال، جایزه با تهدیداتی مرتبط با وابستگی به حمایت نهادی پارلمان اروپا مواجه است که ممکن است بر پایداری و سازگاری آن با پویایی‌های فرهنگی در حال تغییر تأثیر بگذارد (Baschiera & Di Chiara, 2018: 47). علاوه بر این، تغییرات سیاسی و اقتصادی در اتحادیه اروپا نیز بر سرمایه‌گذاری و ظرفیت عملیاتی جایزه تأثیرگذار بوده و خطراتی را برای اثربخشی بلندمدت آن ایجاد کرده است (Hiltunen & Lähdesmäki, 2024).

پلتفرم دیپلماسی فرهنگی^۱ نیز از ابتکارات راهبردی در چارچوب دیپلماسی فرهنگی مشترک پارلمان اروپا با سرویس روابط خارجی اتحادیه اروپاست که توسط کمیسیون اروپا در سال ۲۰۱۶ میلادی پایه‌گذاری شد. در ابتدا، پلتفرم مذکور با هدف تعامل راهبردی با ده شریک کلیدی، از جمله برزیل، چین و ایالات متحده از طریق فعالیت‌های فرهنگی متنوع مانند نمایشگاه‌های هنری، اجرای موسیقی و پروژه‌های میراث فرهنگی فعالیت می‌کرد (Plamenova Kokinova, 2021: 17 & 36). تا سال ۲۰۲۰ میلادی، پلتفرم دیپلماسی فرهنگی در راستای بهبود دید فرهنگی جهانی اتحادیه و تقویت گفت‌وگوی بین فرهنگی با متمرکز کردن اطلاعات بر دیپلماسی فرهنگی، ارائه آموزش برای دیپلمات‌های اتحادیه اروپا و ملی و تسهیل پروژه‌های مشترک با مؤسسات فرهنگی ملی فعالیت می‌کرد (European Commission, 2016). فعالیت‌های پلتفرم دیپلماسی فرهنگی توسط کنسرسیومی تحت نظارت موسسه‌گفته مدیریت می‌شد که بر برنامه‌های فرهنگی مختلف آن نظارت و همسویی با راهبردهای دیپلماتیک و فرهنگی اتحادیه اروپا را تضمین می‌کرد (Luque, 2020: 28). نقاط قوت پلتفرم دیپلماسی فرهنگی در چندین زمینه مشهود است. نخست، منبعی متمرکز برای دیپلماسی فرهنگی فراهم می‌کند و انسجام و دیده شدن ابتکارات فرهنگی اتحادیه اروپا را در صحنه جهانی افزایش می‌دهد (Cross, 2021: 53). دوم، این پلتفرم از طریق همکاری با مؤسسه ملی فرهنگ اتحادیه اروپا^۲ به‌طور مؤثری از تخصص و شبکه‌های نهادهای فرهنگی ملی استفاده می‌کند و در نتیجه تأثیر مؤسسه را افزایش می‌دهد (Plamenova Kokino-va, 2021: 20). سوم، تمرکز پلتفرم مذکور بر آموزش دیپلمات‌ها برای دیپلماسی فرهنگی به ارتقای حرفه‌ای کسانی که درگیر ترویج ارزش‌های اتحادیه اروپا در سطح بین‌المللی هستند نیز کمک می‌کند (de Vries, 2019: 8). چهارم، مشارکت این پلتفرم

1. The Cultural Diplomacy Platform (CDP)

2. European Union National Institutes for Culture (EUNIC)

در پروژه‌های پرمخاطب، مانند سال اروپایی میراث فرهنگی، نشانگر ظرفیت آن در یکپارچه‌سازی و تقویت راهبردهای فرهنگی اتحادیه اروپا است (European Com-mission, 2018). درنهایت، دامنه وسیع پلتفرم که بخش‌های مختلف فرهنگی را پوشش می‌دهد، امکان اتخاذ رویکردی جامع برای تعامل فرهنگی را فراهم می‌کند (De Vries, 2019: 94). باین‌حال، پلتفرم دیپلماسی فرهنگی با نقاط ضعف قابل توجهی نیز مواجه است. تأثیر این پلتفرم به دلیل نوسانات منافع سیاسی، به‌ویژه در دوران تصدی فدريکا موگرينی^۱ که منجر به کاهش تمرکز بر دیپلماسی فرهنگی شد تا حدودی محدود گشت (de Vries, 2019: 8). همچنین، پلتفرم با چالش‌هایی با پراکندگی و عدم انسجام در ابتکارات خود مواجه شده که اثربخشی کلی آن را تضعیف کرده است (Plamenova Kokinova, 2021: 63)؛ به‌عبارت‌دیگر، ظرفیت راهبردی این پلتفرم با مشغولیت آن به وظایف معمول‌تر کاهش یافته است. علاوه‌بر این، اتکا به یک مدل کنسرسیومی سبب ناهماهنگی در اجرای پروژه‌ها در فعالیت‌های مختلف شده است (Culture Solutions, 2020: 22-25). درنهایت، ظرفیت پلتفرم برای رسیدگی به نیازهای فرهنگی همه کشورهای اروپایی، به‌دلیل نوع حوزه و منابع آن محدود است (de Vries, 2019: 8). علی‌رغم این نقاط ضعف، پلتفرم دیپلماسی فرهنگی اروپا جزء مهم راهبرد دیپلماتیک گسترده پارلمان اروپا باقی مانده است. فرصت‌های پلتفرم دیپلماسی فرهنگی شامل ظرفیت تأثیرگذاری به‌صورت افزایش بودجه و همکاری گسترده با سایر نهادهای فرهنگی و دیپلماتیک است. درواقع، تأکید جهانی رو به رشد بر دیپلماسی فرهنگی، زمینه مساعدی را برای این پلتفرم فراهم کرده است تا روابط بین‌المللی فرهنگی را به‌طور مثبت تحت تأثیر قرار دهد (de Vries, 2019: 8). ترکیب ابزارها و پلتفرم‌های دیجیتال پیشرفته می‌تواند گسترش و اثربخشی پلتفرم را نوین کند (Plamenova Kokinova, 2021: 63)؛ به‌عبارت‌دیگر، فرصتی برای همگرایی بهتر فعالیت‌های پلتفرم با سیاست‌های گسترده‌تر اتحادیه اروپا جهت افزایش انسجام و دسترسی راهبردی آن وجود دارد. درنهایت، انطباق با چشم‌انداز ژئوپلیتیکی در حال تحول سبب شده است این پلتفرم به چالش‌های جدید دیپلماسی فرهنگی رسیدگی کند (de Vries, 2019: 8). در مقابل، پلتفرم دیپلماسی فرهنگی با چندین تهدید نیز مواجه است. تکه‌تکه شدن مداوم در تلاش‌های دیپلماسی فرهنگی اتحادیه اروپا خطر تضعیف اثربخشی پلتفرم را به همراه داشته است (Plamenova Kokinova, 2021: 43).

1. Federica Mogherini

بی‌ثباتی سیاسی و تغییر اولویت‌ها در اتحادیه اروپا منجر به حمایت ناسازگار و کاهش تمرکز بر دیپلماسی فرهنگی شده است (de Vries, 2019: 8). رقابت و همپوشانی با سایر نهادهای فرهنگی و دیپلماتیک منجر به تمایز شده و تأثیر پلتفرم را کاهش داده است (Plamenova Kokinova, 2021: 35). کمبود بودجه یک تهدید مهم است که به‌طور بالقوه ظرفیت پلتفرم را برای انجام پروژه‌های جامع و تأثیرگذار محدود ساخته است (Culture Solutions, 2020: 73). درنهایت، تنش‌های ژئوپلیتیکی و درگیری‌های فرهنگی چالش‌هایی را برای ظرفیت پلتفرم جهت تعامل مؤثر با مخاطبان بین‌المللی متنوع ایجاد کرده است (de Vries, 2019: 8).

آخرین ابتکار فرهنگی پارلمان اروپا برنامه اروپای خلاق^۱ است که از مجموعه‌ای از ارزیابی‌ها و مشورت با ذی‌نفعان طی ارزیابی‌های میان‌مدت برنامه‌های فرهنگی پیشین و سند چندرسانه‌ای جهت توسعه صنعت سمعی و بصری اروپا در سال ۲۰۰۷ میلادی^۲ حاصل شد (Kandyla, 2015). کمیسیون اروپا این پیشنهاد را در نوامبر سال ۲۰۱۱ میلادی با تکیه بر بازخورد مشاوره‌های عمومی و کتاب سبز در مورد ظرفیت صنایع فرهنگی و خلاق ارائه نمود (European Parliament, 2011). فرایند قانون‌گذاری برای این ابتکار توسط پارلمان اروپا، شورا و نهادهای مشورتی مانند کمیته اقتصادی و اجتماعی اروپا^۳ و کمیته مناطق^۴ صورت گرفت. کمیته فرهنگ و آموزش پارلمان نقش مهمی در معتدل‌سازی اهداف اقتصادی و فرهنگی ابتکار فوق با حمایت از گنجاندن پروژه‌های خصوصی و تأکید بر بعد اجتماعی فرهنگ ایفا کرد (برای مطالعه بیشتر، ر. ک. European Commission, 2011). مقررات نهایی که در اواخر سال ۲۰۱۳ میلادی به تصویب رسید، نشانگر تحولی قابل توجه در رویکرد اتحادیه اروپا به حمایت فرهنگی است (European Parliament and Council, 2013). نقاط قوت برنامه اروپای خلاق در رویکرد جامع و یکپارچه آن برای حمایت از بخش‌های فرهنگی و خلاق است. با همگرایی برنامه‌های فرهنگ و رسانه پیشین، چالش‌های رایجی مانند پراکندگی بازار، تأثیر تحول دیجیتال و دسترسی به منابع مالی برطرف شد (European Music Council [EMC], 2024). این ابتکار ذیل برنامه‌های دوگانه فرهنگ و رسانه یک ساختار حمایتی کل‌نگر را فراهم کرد که گردش فراملی آثار، تحرک بازیگران فرهنگی و ظرفیت‌سازی را تسهیل می‌ساخت (Eu-

1. The Creative Europe Programme
2. Multimedia Actions for the Development of the European Audiovisual Industry (MEDIA) 2007
3. EESC
4. CoR
5. CULT

(ropean Commission, 2011). علاوه بر این، گنجاندن تسهیلات تضمینی باهدف بهبود دسترسی فعالان فرهنگی و خلاق به منابع مالی یک نوآوری قابل توجه محسوب می‌شد. این تسهیلات که از سال ۲۰۱۶ میلادی عملیاتی شد، از شرکت‌های کوچک‌تر حمایت نموده، موانع مالی پیش روی این بخش را برطرف کرده و در نتیجه پایداری و رشد اقتصادی را ارتقا می‌دادند (European Commission, 2016b). ابتکار اروپای خلاق علی‌رغم نقاط قوت خود دارای نقاط ضعف قابل توجهی است. یکی از انتقادات عمده، تأکید بیش از حد آن بر بعد اقتصادی فرهنگ است که به‌طور بالقوه به بهای حذف فعالیت‌های فرهنگی غیرتجاری تمام شده است. منتقدان استدلال می‌کنند که این نگاه مستولی بر ابتکار ارزش ذاتی فرهنگ را تضعیف کرده و سازمان‌های خصوصی را که برای تنوع و حفظ فرهنگی حیاتی هستند به حاشیه رانده است (Blaney, 2012). افزون بر آن، ساختار ابتکار به دلیل پرداختن ناکافی به نیازهای خاص بخش‌های مختلف مورد انتقاد قرار گرفته است. در واقع، ترکیب بخش‌های فرهنگ و سمعی و بصری در یک چارچوب واحد سبب عدم پذیرش چالش‌های مدل‌های خاص کسب و کار شده است (European Parliament, 2023). در یک نگاه می‌توان گفت برنامه اروپای خلاق نشان‌دهنده پیشرفت قابل توجهی در سیاست فرهنگی اتحادیه اروپا است که فرایندهای حمایتی پیشین را در چارچوبی منسجم باهدف رسیدگی به نیازهای متغیر بخش‌های فرهنگی و خلاق ترکیب می‌کند.

از همین رو ملاحظه می‌شود، ابتکارات فرهنگی پارلمان اروپا به‌طور قابل توجهی روابط فرهنگی را در داخل اتحادیه اروپا و با کشورهای غیر اتحادیه اروپا شکل داده و بر هویت اروپایی، تنوع فرهنگی و قدرت نرم اتحادیه اروپا در صحنه جهانی تأثیر گذاشته است. به‌عنوان مثال، ابتکار سال میراث فرهنگی اروپا با تأکید بر میراث فرهنگی مشترک نه تنها هویت مشترک اروپایی را تقویت کرد، بلکه تسهیل مشارکت و درک بیشتر را در میان شهروندان اتحادیه اروپا، به‌ویژه از سوی جوانان را به همراه داشت. هدف ابتکار سال میراث فرهنگی اروپا با تأکید بر تنوع فرهنگی غنی اروپا و تشویق مشارکت، تعمیق بخشی به ارتباط شهروندان با هویت اروپایی‌شان بود. به‌طور مشابه، جایزه فیلم لوکس با نمایش سینمای اروپا به مخاطبان بین‌المللی و پرداختن به مسائل اجتماعی و سیاسی روز قاره این هویت را تقویت کرده است. در واقع، ابتکارات فرهنگی پارلمان اروپا نه تنها تنوع فرهنگی را در اروپا ترویج نموده است، بلکه گفت‌وگوی بین فرهنگی را تقویت کرده و ارزش‌ها و هویت مشترک اتحادیه اروپا را تحکیم بخشیده است. از نظر ارتقای تنوع فرهنگی، برنامه اروپای خلاق در میان ابتکارات فرهنگی پارلمان اروپا نقش محوری داشته است. این

ترویج دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی [...]

طرح که از پروژه‌های فرامرزی، سفر هنرمندان و مبادلات فرهنگی حمایت می‌کند توانسته است چشم‌انداز فرهنگی اتحادیه اروپا را غنی سازد و احترام به تنوع را در این قاره تقویت می‌کند. تأکید این برنامه بر تأمین مالی و حمایت از طیف وسیعی از ابتکارات فرهنگی، امکان انتشار بیان‌های فرهنگی متنوع و تقویت پیوندهای فرهنگی در اتحادیه را نیز فراهم کرده است. علاوه بر این، پلتفرم دیپلماسی فرهنگی پارلمان با تسهیل مبادلات فرهنگی با کشورهایمانند برزیل، چین و ایالات متحده، این تنوع را فراتر از مرزهای اتحادیه اروپا گسترش داده است. این پلتفرم نه تنها افق فرهنگی جهانی اتحادیه اروپا را بهبود بخشیده؛ بلکه گفت‌وگوی بین فرهنگی و احترام متقابل را نیز افزایش داده است. همچنین، قدرت نرم اتحادیه اروپا به طور قابل توجهی از طریق تلاش‌های دیپلماسی فرهنگی پارلمان تقویت شده است. در حقیقت، ابتکارات پارلمان اروپا با نمایش ارزش‌های اروپایی مانند دموکراسی، حقوق بشر و تنوع فرهنگی، تصویر مثبتی از اتحادیه اروپا در سطح بین‌المللی به نمایش گذاشته است. علی‌الخصوص، پلتفرم دیپلماسی فرهنگی در تقویت تعامل اتحادیه اروپا با کشورهای غیر اتحادیه اروپا و تقویت نفوذ جهانی آن نقش بسزایی داشته است. همچنین، جایزه فیلم لوکس با ترویج روایت‌ها و ارزش‌های فرهنگی اروپایی از طریق سینما و با تأثیرگذاری بر ادراکات بین‌المللی از راه فرهنگ و ارزش‌های اروپایی سبب تقویت قدرت نرم اتحادیه اروپا شده است. جدول (۳) تأثیرات کلیدی ابتکارات فرهنگی مختلف پارلمان اروپا و نقش آن‌ها را در شکل دادن به هویت اروپایی، ارتقای تنوع فرهنگی، تقویت روابط فرهنگی جهانی و تقویت قدرت نرم اتحادیه اروپا به خوبی نشان داده است.

جدول ۳. تأثیر ابتکارات فرهنگی پارلمان اتحادیه اروپا

جنبه	ابتکار	تأثیر
هویت اروپایی	سال میراث فرهنگی اروپا	تقویت هویت مشترک اروپایی و تشویق تعامل با میراث فرهنگی
تنوع فرهنگی	برنامه اروپای خلاق	حمایت از پروژه‌های فرهنگی فرامرزی و سفر هنرمندان، غنی‌سازی چشم‌انداز فرهنگی اتحادیه اروپا
روابط فرهنگی جهانی	پلتفرم دیپلماسی فرهنگی	افزایش افق فرهنگی اتحادیه اروپا و گفت‌وگوی بین فرهنگی با کشورهای غیر اتحادیه اروپا
قدرت نرم	جایزه فیلم لوکس	ترویج ارزش‌ها و فرهنگ اروپایی از طریق سینما و بهبود درک دنیا از اروپا

منبع: (یافته‌های پژوهش)

همان‌گونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود پارلمان اروپا نه تنها دیپلماسی فرهنگی را ترویج نموده، بلکه جایگاه اتحادیه اروپا را به‌عنوان یک بازیگر جهانی متعهد به تنوع فرهنگی و همکاری بین‌المللی نیز مستحکم ساخته است. به‌عبارت‌دیگر، پارلمان اروپا به‌عنوان یک مجمع پارلمانی از طریق ترکیب ابتکارات فرهنگی در راهبرد دیپلماتیک اتحادیه اروپا، شکاف‌های فرهنگی موجود را به‌طور مؤثر پر کرده و از همین رو، حضور فرهنگی اتحادیه را در صحنه جهانی نیز تقویت کرده است.

یافته‌ها در حوزه مجمع پارلمانی شورای اروپا

مجمع پارلمانی شورای اروپا از زمان آغاز به کار آن در سال ۱۹۴۹ میلادی سنگ بنای شکل دادن به دیپلماسی فرهنگی اروپا محسوب می‌شود. این مجمع پارلمانی پس از جنگ جهانی دوم توسط ده کشور اروپایی به‌عنوان بستری برای گفت‌وگوی دموکراتیک و همکاری به‌منظور پیشگیری از مناقشات آینده و ترویج هویت یکپارچه اروپایی تأسیس شد (Drzemczewski & Lewis, 2017: 301). مأموریت مجمع که در ابتدا بر بهبود روابط پس از جنگ جهانی و تحکیم حکومت دموکراتیک در کل اروپا از طریق تسهیل گفت‌وگو میان کشورهای عضو و رسیدگی به مسائل مبرم مربوط به دموکراسی، حقوق بشر و حاکمیت قانون متمرکز بود، در طول دهه‌ها رسیدگی به طیف گسترده‌ای از مسائل اروپا، از جمله فرهنگ حقوق بشر، ابعاد گسترده‌تری یافت. تمرکز اولیه برنامه‌های مجمع پارلمانی شورای اروپا بر جلوگیری از تعارض و تقویت همکاری میان کشورهای عضو به یک رویکرد جامع‌تر تبدیل شد که موضوعات مختلف فرهنگی و اجتماعی اروپا را در بر می‌گرفت (Parliamentary Assembly of the Council of Europe, 2016). در حال حاضر، مجمع پارلمانی شورای اروپا شامل ۴۶ کشور عضو است که نشانگر دامنه گسترده و اهمیت فزاینده نقش آن در امور اروپا و جهان است. در مجمع پارلمانی شورای اروپا، کمیته فرهنگ، علم، آموزش و رسانه بازیگر کلیدی تلاش‌های دیپلماسی فرهنگی مجمع است. این کمیته تخصصی، متشکل از ۷۹ عضو منصوب‌شده توسط هیئت‌های ملی، به طیف گسترده‌ای از مسائل مربوط به فرهنگ، علم، آموزش، جوانان، ورزش و رسانه در اروپا می‌پردازد (Parliamentary Assembly of the Council of Europe, 2024). کمیته با آغاز چندین ابتکار مهم، نقش کلیدی در شکل‌دهی سیاست‌هایی ایفا می‌کند که تفاهم و همکاری فرهنگی را در سراسر قاره تقویت می‌کنند. یک مثال قابل‌توجه حمایت آن از کنوانسیون چارچوب شورای اروپا

درباره ارزش میراث فرهنگی برای جامعه است که به عنوان کنوانسیون فارو^۱ نیز معروف است. کنوانسیون فارو بر اهمیت میراث فرهنگی در ترویج مشارکت دموکراتیک و توسعه پایدار تأکید می‌کند (Council of Europe, 2005). افزون بر این، کمیته در حال توسعه یک راهبرد اروپایی برای حفاظت از فرهنگ و میراث روستایی باهدف حفظ و ارتقای بیان‌های فرهنگی متنوع در کل حوزه روستایی اروپا است (Jagielska-Burduk & Stec, 2019). هدف این راهبرد با تمرکز بر مشارکت‌های فرهنگی منحصربه‌فرد مناطق روستایی، حفاظت از سنت‌های فرهنگی و درعین حال ارتقای توسعه پایدار و انسجام منطقه‌ای است. این رویکرد نه تنها تنوع فرهنگی را تقویت می‌کند، بلکه از هویت منطقه‌ای و انعطاف‌پذیری جامعه در سراسر اروپا حمایت می‌کند. کمیته فرهنگ، علم، آموزش و رسانه مجمع پارلمانی شورای اروپا نیز به تهدیدات نوین مانند تنوع فرهنگی، تأثیرات تغییرات آب و هوایی بر میراث فرهنگی، فرهنگ‌پذیری اجباری و فرسایش فرهنگ‌های اقلیت می‌پردازد (Fatorić & Seekamp, 2017; Bertolin, 2019; Orr, Richards, & Fatorić, 2021; Sesana et al., 2018; Parliamentary Assembly of the Council of Europe, 2023). اسناد مجمع پارلمانی شورای اروپا نشان می‌دهد کمیته مذکور تلاش کرده است تا اطمینان حاصل کند که تنوع فرهنگی در مواجهه با تهدیدات جهانی حفظ‌شده و مورد احترام قرار می‌گیرد. این تلاش‌ها منعکس‌کننده موضع فعال مجمع پارلمانی شورای اروپا در حفاظت از میراث فرهنگی و ترویج سیاست‌های فرهنگی فراگیر در اروپاست. علاوه بر این، کمیته بر اهمیت آزادی رسانه‌ها و حق برخورداری از اطلاعات به عنوان مؤلفه‌های ضروری دیپلماسی فرهنگی تأکید کرده است. قطعنامه ۲۳۸۲ (۲۰۲۱) که توسط کمیته به تصویب رسید، بر ارتباط آزادی رسانه‌ها، آموزش و فرهنگ در تقویت مشارکت آگاهانه دموکراتیک و درک فرهنگی تأکید می‌کند (Parliamentary Assembly, 2021). این قطعنامه از سیاست رسانه‌های متنوع و مستقل حمایت می‌کند و اذعان دارد که برخورداری از یک جامعه آگاه برای مشارکت فرهنگی معنادار و تصمیم‌گیری دموکراتیک بسیار مهم است.

همان‌طور که گفته شد ابتکارات مجمع پارلمانی شورای اروپا تأثیر عمیقی بر دیپلماسی فرهنگی در اتحادیه اروپا و در صحنه جهانی داشته و به‌طور قابل توجهی دیپلماسی فرهنگی را در داخل مرزهای اروپا تقویت کرده است. یک مثال بارز، راهبرد اروپا برای فرهنگ و میراث روستایی است که تبادل فرهنگی بین کشورهای

عضو را به میزان قابل توجهی تقویت کرده است. این راهبرد همکاری حفظ و ارتقای میراث فرهنگی را تقویت و درک عمیق‌تر از ملایه‌های فرهنگی متنوع اروپا را تسهیل می‌کند و در عین حال به هویت‌های ملی احترام می‌گذارد (Lähdesmäki, 2016). با ادغام سنت‌های فرهنگی منطقه‌ای در روایت یکپارچه اروپایی، این راهبرد نه تنها انسجام منطقه‌ای را تقویت کرده و از هویت فرهنگی جمعی اروپایی حمایت کرده است، بلکه خطر همگن‌سازی فرهنگی را کاهش می‌دهد و تضمین می‌کند که هویت‌های منطقه‌ای منحصربه‌فرد در بافت وسیع‌تر اروپایی حفظ شوند. به علاوه، تمرکز کمیته مجمع پارلمانی شورای اروپا بر سیاست‌های آموزشی و مشارکت جوانان، شکاف‌های فرهنگی در اروپا را پر کرده و فراگیری را در سراسر اتحادیه اروپا ارتقا داده است. به عبارت دیگر، ابتکاراتی که برای افزایش دسترسی به آموزش و فعالیت‌های فرهنگی طراحی شده‌اند، سبب شکل‌گیری یک جامعه اروپایی یکپارچه‌تر و آگاه‌تر از نظر فرهنگی می‌شوند (Cammaerts et al., 2013). با پیشبرد سیاست‌های آموزشی و فرهنگی، مجمع پارلمانی شورای اروپا نقش مهمی در تقویت تفاهم و همکاری فرهنگی ایفا کرده است و به رفع شکاف‌های اجتماعی و فرهنگی در اتحادیه اروپا کمک می‌کند. این تعهد از هدف کلی اتحادیه اروپا برای ایجاد جامعه‌ای منسجم حمایت می‌کند که در آن عبارات فرهنگی متنوع ارزش‌گذاری و ترویج شوند. فراتر از مرزهای اتحادیه اروپا، ابتکارات مجمع پارلمانی شورای اروپا، مانند کنوانسیون فارو و دستورالعمل‌های حفاظت از میراث فرهنگی، به الگوهای تأثیرگذار برای کشورهای خارج از اتحادیه اروپا تبدیل شده‌اند. این چارچوب‌ها توسط کشورهاییی که به دنبال پیوندهای نزدیک‌تر با اروپا هستند، اتخاذ یا تطبیق داده شده‌اند و در نتیجه همکاری‌های بین‌المللی را ارتقا داده و روابط فرهنگی را تقویت کرده‌اند (Colomer, 2021). مجمع پارلمانی شورای اروپا با ایجاد استانداردهایی برای حفظ فرهنگ و مشارکت دموکراتیک به تقویت روابط دیپلماتیک و تقویت تفاهم فرهنگی بین کشورهای اتحادیه اروپا و خارج از اتحادیه اروپا کمک کرده است. این گسترش تلاش‌های دیپلماسی فرهنگی اروپا در مقیاس جهانی، نقش آن را در حکمرانی فرهنگی بین‌المللی نیز تقویت کرده است. تلاش‌های این کمیته همچنین نقش مهمی در تقویت نفوذ فرهنگی جهانی و قدرت نرم اروپا داشته است. مجمع پارلمانی شورای اروپا با طرح ارزش‌های اروپایی و غنای فرهنگی در صحنه جهانی، به‌طور قابل توجهی به پیشگیری از درگیری و همکاری بین‌المللی کمک کرده است (Vasylenko, 2023). این امر تأکید بر آموزش و علم، همکاری‌های

ترویج دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی [...] ۱

آکادمیک و تحقیقاتی بین‌المللی را تسهیل کرده است و دیپلماسی فرهنگی را از طریق تبادل دانش و ابتکارات تحقیقاتی مشترک پیش می‌برد (Parliamentary Assembly, 2010, Art. 7.1.2). این دسترسی جهانی نه تنها از منافع راهبردی اروپا حمایت می‌کند، بلکه محیط بین‌المللی همکاری و مشارکت بیشتر را تقویت کرده است. با این حال، چندین تهدید کارآمدی ابتکارات دیپلماسی فرهنگی مجمع پارلمانی شورای اروپا را به چالش کشیده است. افزایش چالش‌های جهانی؛ مانند تغییرات آب‌وهوایی، مهاجرت اجباری و فرسایش فرهنگ‌های اقلیت، خطرات قابل توجهی را برای تنوع فرهنگی و تلاش‌های حفظ میراث ایجاد نموده است (Hiswara, Aziz, & Pujowati, 2023). این مسائل ممکن است حفاظت از میراث فرهنگی و ارتقای درک بین فرهنگی را تضعیف کند و به‌طور بالقوه تأثیر ابتکارات این کمیته را کاهش دهد.

جدول ۴. تأثیر ابتکارات فرهنگی مجمع پارلمانی شورای اروپا

جنبه	ابتکار	تأثیر
انسجام منطقه‌ای از طریق تبادل فرهنگی در اتحادیه اروپا	راهبرد اروپا برای فرهنگ و میراث روستایی	تبادل فرهنگی تقویت شده بین کشورهای عضو اتحادیه اروپا؛ تقویت همکاری در زمینه حفظ فرهنگی؛ ترکیب سنت‌های منطقه‌ای در یک روایت جمعی اروپایی.
دسترسی آموزشی و فرهنگی	سیاست‌های آموزشی و مشارکت جوانان	پر کردن شکاف‌های فرهنگی؛ ترویج فراگیری در سراسر اتحادیه اروپا؛ دسترسی بهتر و برابر به فرصت‌های آموزشی و فرهنگی؛ کمک به ایجاد جامعه‌ای منسجم‌تر و آگاه‌تر از لحاظ فرهنگی در اروپا.
تقویت فرهنگ مشارکت دموکراتیک	قطعنامه ۲۳۸۲ (۲۰۲۱) در مورد آزادی رسانه، اعتماد عمومی و حق مردم برای دانستن	حمایت از آزادی رسانه‌ها و حق اطلاعات؛ حمایت از رسانه‌های مختلف و مستقل در اروپا؛ تأکید بر افزایش دانش عمومی و تقویت فرهنگ مشارکت دموکراتیک از طریق رسانه‌ها در اروپا
همکاری بین‌المللی	کنوانسیون فارو و دستورالعمل‌های میراث فرهنگی	تقویت روابط دیپلماتیک با کشورهای خارج از اتحادیه اروپا؛ کمک به پیشگیری از مناقشه و ترویج همکاری بین‌المللی؛ برجسته کردن ارزش‌ها و غنای فرهنگی اروپا در سطح جهانی.

منبع: (یافته‌های پژوهش)

همچنین، بی‌ثباتی‌های سیاسی و اقتصادی در کشورهای عضو یا در میان کشورهای شریک اتحادیه نیز تهدیداتی را ایجاد کرده است. باید به این نکته نیز توجه داشت که تغییر در اولویت‌های سیاسی یا رکود اقتصادی هم می‌تواند منجر به کاهش بودجه

و حمایت از ابتکارات فرهنگی شود و بر اثربخشی آن‌ها تأثیر بگذارد. از سوی دیگر، تنش‌های ژئوپلیتیکی ممکن است روابط دیپلماتیک را تحت تأثیر قرار دهد و مانع تلاش‌های مشترک شود و بر توانایی کمیته برای اجرای مؤثر برنامه‌هایش تأثیر بگذارد. با این حال، ظهور فناوری دیجیتال فرصت‌های قابل توجهی را برای تقویت ابتکارات دیپلماسی فرهنگی مجمع پارلمانی شورای اروپا ارائه داده است. با استفاده از پلتفرم‌های دیجیتال، کمیته توانسته است دامنه فعالیت خود را گسترش دهد، تبادلات فرهنگی مجازی را تسهیل نماید و حفظ دیجیتال میراث فرهنگی را ترویج کند. این پیشرفت فناوری به مجمع پارلمانی شورای اروپا اجازه می‌دهد با مخاطبان بیشتری امکان برقراری ارتباط و گفت‌وگوی بین‌فرهنگی داشته باشد.

یافته‌ها در حوزه کنفرانس‌های بین‌المجالس اتحادیه اروپا

کنفرانس‌های بین‌المجالس اتحادیه اروپا به‌عنوان بسترهای حیاتی برای گفت‌وگو و همکاری بین پارلمان‌های ملی و پارلمان اروپا عمل می‌کنند. این کنفرانس‌ها نه تنها با تقویت درک متقابل، اشتراک‌گذاری بهترین شیوه‌ها و تلاش دسته‌جمعی در جهت رفع چالش‌های مشترک نقش مهمی در ارتقای دیپلماسی فرهنگی اروپا ایفا می‌کنند؛ بلکه طیف وسیعی از موضوعات از جمله مسائل اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی را نیز پوشش می‌دهند (Fromage, 2016). کنفرانس بین‌المجالس ثبات، هماهنگی اقتصادی و حکمرانی در اتحادیه اروپا^۱ مهم‌ترین کنفرانس بین‌المجالس اتحادیه اروپا محسوب می‌شود که بر مبنای معاهده ثبات، هماهنگی و حکمرانی اتحادیه اقتصادی و پولی^۲ تأسیس شده است. کنفرانس مذکور در درجه اول بر مسائل اقتصادی تمرکز دارد، اما حوزه فعالیت آن به مسائل اجتماعی مانند توسعه پایدار، انسجام اجتماعی و تأثیرات اقتصادی به سایر بخش‌های فرهنگی نیز گسترش یافته است (Kreiling, 2018: 13). از میان دیگر کنفرانس بین‌المجالس اروپا، کنفرانس سیاست خارجی و امنیتی مشترک - سیاست امنیتی و دفاعی مشترک^۳ حائز اهمیت قلمداد می‌شود که اعضای اروپایی آن از برنامه‌های مختلفی به‌منظور افزایش اهمیت فرهنگ در روابط خارجی، حل‌نازعه و ایجاد صلح همسو با راهبرد بزرگ اتحادیه اروپا به‌منظور همگرایی دیپلماسی فرهنگی در سیاست خارجی و امنیتی حمایت کرده‌اند. به‌عنوان

1. Interparliamentary Conference on Stability, Economic Coordination and Governance in the European Union (SECG)

2. The Treaty on Stability, Coordination and Governance in the Economic and Monetary Union (TSCG)

3. Interparliamentary Conference for the Common Foreign and Security Policy (CFSP) and the Common Security and Defence Policy (CSDP)

مثال، حفاظت از میراث فرهنگی در مناطق جنگی، به‌ویژه در مناطقی مانند خاورمیانه و شمال آفریقا، یک ابتکار کلیدی است که در چارچوب این کنفرانس مطرح شده است (European External Action Service, 2021). مثال دیگر، مأموریت مشورتی اتحادیه اروپا در اوکراین^۱ است که از عناصر فرهنگی مانند ارتقای هویت و تاب‌آوری میراث ملی در برابر تهدیدات خارجی حمایت می‌کند (Campfens et al., 2023, 50-69). علاوه‌بر دو کنفرانس فوق‌الذکر، کنفرانس کمیته‌های پارلمانی در امور اتحادیه پارلمان‌های اتحادیه اروپا^۲ اشاره کرد که بر تقویت همکاری‌های سیاسی و قانونی بین پارلمان‌های ملی کشورهای عضو اتحادیه و پارلمان اروپا، به‌ویژه در موضوعات مرتبط با ارتقای ارزش‌های اروپایی می‌پردازد (Neyer, 2014, 134-135). به‌عنوان نمونه، این کنفرانس در دستور کار پنجاه و نهمین نشست عمومی خود در سال ۲۰۱۸ میلادی بر اهمیت حقوق اجتماعی و آینده سیاست همگرایی در بالکان تأکید کرد (European Parliament, 2018). از میان سایر کنفرانس‌های مهم می‌توان به کنفرانس بین‌المجالس منشور اجتماعی اروپا و حقوق بشر^۳ اشاره کرد که به مجموعه‌ای از ابتکارات مشتمل بر ابعاد فرهنگی حقوق بشر و عدالت اجتماعی در اروپا می‌پردازد. این کنفرانس در معاهدات و منشورهای اروپایی نقش اساسی حقوق فرهنگی را در تقویت انسجام و برابری اجتماعی پررنگ می‌کند. همچنین، ارتقای حقوق فرهنگی به‌عنوان یک جنبه اساسی حقوق بشر به‌منظور حمایت از فراگیری و عدالت، همسو با منشور اجتماعی اروپا (Council of Europe, 1996, Articles 30 & 31) و کنوانسیون اروپایی حقوق بشر (Council of Europe, 1950, Article 10)، مورد تأکید قرار می‌دهد. دستور کار این کنفرانس مطابق با دستور کار اتحادیه اروپا در حوزه فرهنگی (European Commission, 2018d) تضمین می‌کند که جوامع به حاشیه رانده‌شده می‌توانند به طور کامل در حیات فرهنگی اروپا مشارکت داشته باشند. جدول ذیل دستور کار کنفرانس‌های بین‌المجالس اتحادیه اروپا در تقویت مسائل فرهنگی را به تصویر کشیده است.

1. The European Union Advisory Mission (EUAM) Ukraine
2. Conference of Parliamentary Committees for Union Affairs of Parliaments of the European Union (COSAC)
3. The Interparliamentary Conference on the European Social Charter and Human Rights (IPCESCHR)

جدول ۵. تأثیر کنفرانس‌های بین‌المجالس اتحادیه اروپا در تقویت مسائل فرهنگی

تأثیر	ابتکار	جنبه
بررسی تأثیر اقتصاد بر بخش‌های فرهنگی مانند توسعه پایدار و انسجام اجتماعی	کنفرانس بین‌المجالس ثبات، هماهنگی اقتصادی و حکمرانی در اتحادیه اروپا	تأثیر مسائل اقتصادی و اجتماعی بر بخش‌های فرهنگی
تقویت نقش فرهنگ در تاب‌آوری در برابر تهدیدهای خارجی، ارتقای هویت ملی و حفظ میراث فرهنگی	کنفرانس سیاست خارجی و امنیتی مشترک - سیاست امنیتی و دفاعی مشترک	همگرایی دیپلماسی فرهنگی در روابط خارجی و برقراری صلح
ترویج ارزش‌های اروپایی با تمرکز بر حقوق اجتماعی و سیاست‌های همگرایی	کنفرانس کمیته‌های پارلمانی در امور اتحادیه پارلمان‌های اتحادیه اروپا	تقویت همکاری‌های سیاسی و قانونی در حوزه ارزش‌های اروپایی
تقویت انسجام اجتماعی، برابری و شمول فرهنگی از طریق تأکید بر حقوق مشارکت جوامع حاشیه‌نشین	کنفرانس بین‌المجالس منشور اجتماعی اروپا و حقوق بشر	ارتقای حقوق فرهنگی به منزله حقوق بشر، مطابق با معاهدات و منشورهای اروپایی

منبع: (یافته‌های پژوهش)

جدول (۵) به‌روشنی نشان می‌دهد کنفرانس‌های بین‌المجالس اتحادیه اروپا نه‌تنها به‌طور غیرمستقیم در ترویج دیپلماسی فرهنگی ایفای نقش کرده‌اند، بلکه موقعیت اتحادیه اروپا را از طریق ترویج همکاری فرهنگی پیرامون تقویت ارزش‌های انسانی و حفظ میراث فرهنگی ملل نیز تقویت کرده‌اند؛ به‌عبارت‌دیگر، این کنفرانس‌ها با ترکیب مسائل اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در مباحثات بین پارلمانی، انسجام اجتماعی و گسترش همکاری‌های بین‌المللی در زمینه قدرت فرهنگی اتحادیه از طریق پارلمان‌های ملی را تقویت کرده‌اند.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

رشد و توسعه دیپلماسی فرهنگی در سال‌های اخیر به‌قدری چشمگیر بوده است که بسیاری از صاحب‌نظران آن را به‌عنوان یکی از ابزارهای مؤثر در تقویت همکاری‌های بین‌المللی و تحکیم هویت مشترک بین ملل مختلف برشمردند. اتحادیه اروپا از طریق مجامع بین پارلمانی و ابتکارات فرهنگی مرتبط نظیر کنفرانس‌های بین‌المجالس و برنامه‌های همکاری مشترک، توانسته است بستری مناسب برای ارتقای گفت‌وگوهای

ترویج دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی [...]

بینا فرهنگی، تقویت حقوق فرهنگی و ترویج ارزش‌های مشترک اروپایی فراهم آورد. بررسی ابعاد مختلف این اقدامات در حوزه دیپلماسی فرهنگی نشان می‌دهد که این مجامع نقش کلیدی در دستیابی به اهداف همکاری‌های بین‌المللی و تقویت انسجام فرهنگی در اروپا ایفا کرده‌اند. از مجموع بررسی ابتکارات فرهنگی اروپایی در حوزه‌های مختلف پارلمان اروپا، مجمع پارلمانی شورای اروپا و کنفرانس‌های بین‌المجالس این اتحادیه می‌توان به جدول ذیل رسید:

جدول ۶. تحلیل سوات

نقاط قوت	نقاط ضعف
<p>چارچوب نهادی قدرتمندی که دیپلماسی فرهنگی را در سیاست خارجی اتحادیه اروپا ادغام کرده و ارزش‌هایی نظیر دموکراسی، حقوق بشر و حاکمیت قانون را ترویج می‌دهد.</p> <p>ابتکارهایی مانند جایزه لوکس، با بهره‌گیری موفق از فرهنگ، به‌ویژه سینما، به ترویج گفت‌وگوی بینا فرهنگی و تقویت هویت اروپایی کمک می‌کنند.</p> <p>همکاری با شرکای جهانی همچون یونسکو، مؤسسه گوته و سایر سازمان‌های فرهنگی، موجب تقویت و گسترش دیپلماسی فرهنگی اتحادیه اروپا می‌شود.</p> <p>پلتفرم‌هایی نظیر پلتفرم دیپلماسی فرهنگی با تمرکز بر منابع، ارائه آموزش و تسهیل ابتکارات مشترک فرهنگی، نقش بسزایی در پیشبرد این حوزه دارند.</p>	<p>مشارکت عمومی محدود به دلیل اتخاذ رویکردهای از بالا به پایین، همان‌گونه که در طرح‌هایی مانند سال میراث فرهنگی اروپا ۲۰۱۸ مشاهده شد.</p> <p>محدودیت بودجه که مانع از اجرای گسترده‌تر و حمایت از پروژه‌های فرهنگی متنوع شده است.</p> <p>وابستگی بیش‌ازحد به روایت‌های نهادی که ممکن است صداهای متنوع و مستقل فرهنگی را نادیده بگیرد.</p> <p>فاصله میان نهادهای اتحادیه اروپا و شهروندان که به تقویت شکاف در نمایندگی و کاهش مشارکت عمومی منجر شده است.</p>
فرصت‌ها	تهدیدها
<p>توسعه و گسترش بسترهای دیجیتال به منظور تبادلات فرهنگی، باهدف افزایش مشارکت و دسترسی گسترده‌تر به طرح‌های دیپلماسی فرهنگی اتحادیه اروپا.</p> <p>بهره‌گیری از دیپلماسی فرهنگی به‌عنوان ابزاری برای تقویت قدرت نرم اتحادیه اروپا در سطح جهانی، به‌ویژه در مناطق کلیدی مانند خاورمیانه، آفریقا و آمریکای لاتین.</p> <p>تعمیق همکاری با نهادهای فرهنگی ملی برای ادغام مؤثرتر روایت‌های متنوع اروپایی در سیاست‌ها و ابتکارات دیپلماسی فرهنگی.</p> <p>پاسخ به انتقادات از طریق اتخاذ رویکردهای حکمرانی مشارکتی و افزایش شمولیت در برنامه‌های آینده، به‌منظور بهبود ارتباط با شهروندان و گروه‌های اقلیت.</p>	<p>بی‌ثباتی سیاسی و اقتصادی در کشورهای عضو اتحادیه اروپا ممکن است موجب شود که برنامه‌های دیپلماسی فرهنگی در اولویت دولت‌های اروپایی قرار نگیرند.</p> <p>چالش‌های جهانی؛ مانند تغییرات آب‌وهوایی، مهاجرت اجباری و هم‌گن‌سازی فرهنگی می‌تواند به تضعیف تلاش‌های فرهنگی منجر شود.</p> <p>کاهش بودجه و تنش‌های ژئوپلیتیکی ممکن است دامنه و تأثیر ابتکارات دیپلماسی فرهنگی اتحادیه اروپا را محدود سازد.</p> <p>خطر ذات‌گرایی فرهنگی یا قطبی شدن سیاسی به‌واسطه چارچوب‌بندی نهادی هویت فرهنگی اروپا وجود دارد.</p>

منبع: (یافته‌های پژوهش)

امکان‌سنجی بهره‌گیری از تجارب اتحادیه اروپا در جمهوری اسلامی ایران

تجربه اتحادیه اروپا در بهره‌گیری از دیپلماسی فرهنگی از طریق نهادهای پارلمانی، الگویی موفق از هم‌افزایی میان قوای تقنینی و مجریان سیاست خارجی در راستای ارتقای تعاملات فرهنگی و توسعه قدرت نرم محسوب می‌شود. با این حال، انتقال چنین الگویی به بافت سیاسی و نهادی جمهوری اسلامی ایران نیازمند تحلیل زمینه‌ای و انطباق محتوایی با ویژگی‌های بومی است. بررسی وضعیت موجود در ایران نشان می‌دهد که دیپلماسی فرهنگی پارلمانی هنوز فاقد ساختار مشخص و نظام‌مند است و اغلب اقدامات در این حوزه به صورت موردی، فردمحور و بدون پشتوانه سیاست‌گذاری کلان صورت می‌گیرد (حاجی مینه و عابدی، ۱۳۹۸: ۱۴۱). اقدامات فرهنگی بین‌المللی عمدتاً توسط نهادهایی نظیر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و رسانه ملی پیگیری می‌شود، در حالی که نهادهایی مانند مجلس شورای اسلامی که می‌توانند نقش مؤثری در دیپلماسی فرهنگی ایفا کنند، تاکنون بیش از آنکه نقش کنشگر ایفا کرده باشند، به عملکردی منفعل و محدود به تصویب یا رد توافقات فرهنگی بسنده کرده‌اند (ر. ک. ارحامی و همکاران، ۱۳۹۹). فعالیت گروه‌های دوستی پارلمانی نیز عمدتاً به سطوح نمادین و مناسبت‌محور محدود شده و فاقد پشتوانه برنامه‌ریزی و اجرایی مؤثر در حوزه تبادلات فرهنگی است (مقصودی و مرادی، ۱۳۸۴). عدم تدوین سند جامع دیپلماسی فرهنگی پارلمانی، نبود سازوکارهای هماهنگ‌کننده و پراکندگی نهادی، مانع از تحقق ظرفیت‌های بالقوه مجلس در این زمینه شده و موجب خلأی چشم‌گیر در راهبردهای فرهنگی - دیپلماتیک جمهوری اسلامی ایران گشته است. این در حالی است که ایران به دلیل چالش‌های ارتباطی در سطح بین‌الملل، بیش‌ازپیش نیازمند بهره‌گیری از ابزارهای نرم برای بازسازی تصویر خود و گسترش تعاملات فرهنگی است.

از آنجاکه ساختارهای نهادی ایران با ساختارهای اتحادیه اروپا تفاوت‌های بنیادینی دارند، بهره‌برداری از تجربه‌های اروپایی در حوزه دیپلماسی فرهنگی مستلزم بازنگری و سازگارسازی با واقعیت‌های داخلی کشور است. در نظام جمهوری اسلامی ایران، تمرکز تصمیم‌گیری به‌ویژه در حوزه سیاست خارجی، عمدتاً در اختیار نهادهای اجرایی و امنیتی قرار دارد و این تمرکز، مجال محدودی برای نقش‌آفرینی نهادهای تقنینی در عرصه دیپلماسی فرهنگی باقی می‌گذارد. در مقابل، ساختار چندلایه و غیرمتمرکز اتحادیه اروپا، زمینه‌ساز مشارکت فعال پارلمان اروپا و سایر نهادهای مرتبط در تدوین و

اجرای سیاست‌های فرهنگی برون‌مرزی شده است. از سوی دیگر، نقش آفرینی گسترده و سازمان‌یافته نهادهای مدنی و مشارکت فعال شهروندان اروپایی در سیاست‌گذاری فرهنگی، شکاف معناداری با وضعیت ایران دارد؛ امری که پیاده‌سازی الگوهای مشارکت‌محور اروپایی را بدون انطباق‌سازی بومی، ناکارآمد جلوه می‌دهد. به‌علاوه، وابستگی گسترده نهادهای فرهنگی داخلی به بودجه‌های دولتی، محدودیت منابع مالی و فقدان استقلال نهادی، موانعی جدی در مسیر نهادینه‌سازی دیپلماسی فرهنگی با تکیه بر ظرفیت‌های پارلمانی ایجاد کرده است. افزون‌بر این، فقدان یک نظام حزبی منسجم در مجلس شورای اسلامی (در قیاس با ساختارهای حزبی فعال در پارلمان اروپا) بر انسجام و دوام برنامه‌های بلندمدت فرهنگی اثر منفی می‌گذارد. در چنین شرایطی، بهره‌برداری مؤثر از تجربه‌های اروپایی مستلزم شناخت واقع‌بینانه از تفاوت‌های نهادی و طراحی الگوهایی متناسب با بستر بومی کشور است.

با این وجود، برخی اشتراکات بنیادین در حوزه‌های فرهنگی و دیپلماتیک، امکان الگوبرداری هدفمند و بومی‌سازی شده از تجارب پارلمانی اروپا را فراهم می‌سازد. ایران با بهره‌مندی از تمدنی دیرینه و تنوع فرهنگی گسترده، ظرفیت بالایی برای بهره‌گیری از دیپلماسی فرهنگی به‌عنوان یکی از ابزارهای نرم در پیشبرد اهداف سیاست خارجی خود دارد. ویژگی‌هایی نظیر گوناگونی قومی، مذهبی و زبانی در ایران، پتانسیل ایجاد بسترهایی برای تعاملات فرهنگی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را در چارچوب ابتکارات پارلمانی تقویت می‌کند. در سال‌های اخیر، فشارهای ناشی از چالش‌های تصویری جمهوری اسلامی ایران در رسانه‌ها و افکار عمومی بین‌المللی، اهمیت بهره‌گیری از ابزارهای نرم قدرت از جمله دیپلماسی فرهنگی پارلمانی را افزایش داده است. در چنین شرایطی، مجلس می‌تواند به‌عنوان نهاد نمایندگی پارلمانی را افزایش داده است. در کشور، نقش مؤثری در بازسازی چهره بین‌المللی ایران و ترویج روایت‌های فرهنگی بومی در سطح نهادهای رسمی کشورهای دیگر ایفا کند. این مهم زمانی مؤثرتر خواهد بود که با سیاست‌گذاری کلان فرهنگی - دیپلماتیک هم‌راستا شده و در قالب برنامه‌های هدفمند، نظیر جوایز فرهنگی، رویدادهای بین‌پارلمانی و شبکه‌سازی‌های فرهنگی در عرصه‌های بین‌المللی، عملیاتی شود. از سوی دیگر، برخی از محورهای سیاست فرهنگی ایران، همچون تأکید بر گفت‌وگوی تمدن‌ها، حمایت از میراث مشترک فرهنگی اسلامی و تقویت هویت اسلامی - ایرانی در تعاملات بین‌المللی، با بخش‌هایی از رویکرد اتحادیه اروپا در حوزه دیپلماسی فرهنگی، به‌ویژه در سطح

پارلمانی، هم‌پوشانی دارد. چنین اشتراکاتی، امکان بهره‌گیری تطبیقی از تجربیات اتحادیه اروپا در طراحی الگوهایی متناسب با بستر ایرانی را فراهم می‌سازد. به‌ویژه در شرایطی که پارلمان ایران می‌تواند به‌عنوان پل ارتباطی میان نهادهای فرهنگی، جامعه مدنی و سیاست خارجی ایفای نقش کند، تجربه مجامع پارلمانی اروپا در حوزه دیپلماسی فرهنگی، با در نظر گرفتن اقتضائات بومی، می‌تواند الهام‌بخش و راهگشا باشد.

با توجه به مجموعه ملاحظات پیش‌گفته، ارائه راهکارهایی برای انطباق تجربه اتحادیه اروپا با الزامات جمهوری اسلامی ایران اجتناب‌ناپذیر است. نخستین اقدام مؤثر، تدوین سند راهبردی دیپلماسی فرهنگی پارلمانی با مشارکت مجلس شورای اسلامی، وزارت امور خارجه، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و نهادهای دانشگاهی است. این سند باید ضمن تعیین اهداف کلان و اولویت‌های فرهنگی سیاست خارجی، نقش گروه‌های دوستی پارلمانی، کمیسیون‌های تخصصی و مراکز پژوهشی وابسته به مجلس را در فرآیند دیپلماسی فرهنگی مشخص سازد. در گام بعد، راه‌اندازی کارگروه‌های تخصصی فرهنگی در کمیسیون‌های مجلس می‌تواند زمینه‌ساز یک همکاری هدفمند با پارلمان‌های کشورهای همسوسود؛ همکاری‌ای که از طریق برگزاری رویدادهای بین‌فرهنگی مشترک و انعقاد تفاهم‌نامه‌های فرهنگی، پیوندی مؤثر میان فرآیند سیاست‌گذاری فرهنگی و نهاد قانون‌گذاری برقرار خواهد ساخت. آموزش نمایندگان مجلس در حوزه دیپلماسی فرهنگی، تخصیص بودجه مشخص برای پروژه‌های تبادل فرهنگی، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین ارتباطی در تقویت تعاملات فرهنگی و مشارکت مؤثر در مجامع پارلمانی منطقه‌ای، از جمله دیگر گام‌هایی است که در قالب توانمندسازی نهادی و منابع انسانی می‌تواند مورد توجه قرار گیرد. در نهایت، طراحی مدل ایرانی دیپلماسی فرهنگی از طریق مجامع پارلمانی، نه از مسیر تقلید، بلکه از رهگذر بازآفرینی خلاقانه و تطبیق هوشمندانه تجارب بین‌المللی با واقعیات فرهنگی، سیاسی و نهادی کشور امکان‌پذیر است. چنین مدلی، در صورت تحقق، نه تنها می‌تواند جایگاه ایران را در عرصه تعاملات فرهنگی میان نهادی ارتقا بخشد، بلکه می‌تواند الگویی الهام‌بخش برای سایر کشورهای منطقه نیز به‌شمار رود.

هستند، الهام‌بخش باشد؛ مشروط به آنکه با ویژگی‌های بومی و نهادی ایران انطباق یابد. تحلیل امکان‌سنجی بهره‌گیری از تجارب اروپایی نشان داد که ساختار متمرکز تصمیم‌گیری در ایران، نبود نظام حزبی پاسخگو، وابستگی شدید نهادهای فرهنگی به بودجه‌های دولتی و ضعف در برنامه‌ریزی راهبردی، از جمله موانعی هستند که بهره‌گیری مؤثر از دیپلماسی فرهنگی پارلمانی را در مقایسه با مدل اروپایی دشوار می‌سازند. همچنین، نبود سند جامع در این زمینه و عملکرد نمادین و محدود گروه‌های دوستی پارلمانی، موجب شده ظرفیت بالقوه مجلس ایران در حوزه تعاملات فرهنگی بین‌المللی مغفول بماند. با وجود این موانع، مجلس می‌تواند با ایفای نقش فعال‌تر، پل ارتباطی مؤثری میان نهادهای فرهنگی، نهاد دیپلماسی رسمی و جامعه مدنی ایجاد کند. بر همین اساس، پژوهش حاضر چند راهکار کلیدی سیاستی را توصیه می‌کند: تدوین سند راهبردی دیپلماسی فرهنگی پارلمانی با مشارکت نهادهای ذی‌ربط، تعریف نقش‌های مشخص برای کمیسیون‌های تخصصی مجلس و گروه‌های دوستی، راه‌اندازی کارگروه‌های فرهنگی در درون مجلس، طراحی برنامه‌های تبادل فرهنگی با پارلمان‌های هم‌مسو، آموزش نمایندگان در زمینه دیپلماسی فرهنگی و گسترش مشارکت در مجامع پارلمانی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای. در مجموع، مجالس قانون‌گذاری می‌توانند با تبدیل خود به فضاهایی برای گفت‌وگوی معنادار فرهنگی، انتقال سیاست خارجی از انحصار دولتی به عرصه‌های اجتماعی و مردم‌محور را تسهیل کنند. این نوع دیپلماسی، برخلاف دیپلماسی سنتی دولت‌محور، ظرفیت آن را دارد که تعاملات بین‌المللی را از سطح روابط رسمی به سطوح عمیق‌تری از درک متقابل و همدلی میان ملت‌ها ارتقا دهد. چنین تغییری، تنها با بازتعریف نقش پارلمان‌ها و تقویت سازوکارهای فرهنگی آن‌ها در سطح بین‌المللی ممکن خواهد بود. این مطالعه در نهایت نشان داد که آینده دیپلماسی فرهنگی، به‌ویژه از مسیر مجامع پارلمانی، نیازمند نهادهایی انعطاف‌پذیر، مردمی، خلاق و چندسطحی است. اگر ایران بتواند از تجربه اتحادیه اروپا نه با رویکردی تقلیدی، بلکه با نگاهی تطبیقی و هوشمندانه بهره‌گیرد، آن‌گاه خواهد توانست از دیپلماسی فرهنگی پارلمانی به‌عنوان ابزاری نوین برای تقویت قدرت نرم، بازسازی چهره بین‌المللی و تعامل مؤثرتر با جهان همچون مدل اروپایی بهره‌بردارد.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

منابع و مآخذ

ارحامی، اسیه، محسنیان، سیدعلی، مستمع، رضا، مرادی، مهدی، طلایی شکری، شهاب و اسماعیل نوده فراهانی (۱۳۹۹). کمیسیون فرهنگی: وظایف، اختیارات و اولویت‌های پیشنهادی. تهران، ایران: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. ۱-۱۱۱.

<https://sid.ir/paper/804056/fa>

حاجی مینه، رحمت و محمد عابدی (۱۳۹۹). پارلماسی در سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران. *رهیافت‌های سیاسی و بین‌المللی*، ۱۲(۲)، ۱۵۰-۱۲۳.

<https://doi.org/10.29252/pij.2021.211351.0>

دلاورپورقدم، مصطفی و سیدجلال دهقانی فیروزآبادی (۱۳۹۵). کاستی‌ها و راهکارهای توانمندسازی دیپلماسی پارلمانی جمهوری اسلامی ایران. *فصلنامه مجلس و راهبرد*، ۲۳(۸۸)، ۲۹۵-۳۲۴. بازیابی شده از

<https://civilica.com/doc/1208680>

صفوی، سیدحمزه، باقری، ابراهیم و یاسرنورعلی‌وند (۱۳۹۷). قدرت هنجاری و دیپلماسی فرهنگی اتحادیه اروپا (کاربست آن در قبال جمهوری اسلامی ایران). *مطالعات فرهنگ - ارتباطات*، ۱۹(۴۱)، ۱۰۲-۷۷. بازیابی شده از

<http://ensani.ir/fa/article/378855>

فاطمی صدر، امیر و ناصر حکمت‌نژاد (۱۳۹۶). دیپلماسی فرهنگی اتحادیه اروپا؛ اهداف و چشم‌اندازها. *مطالعات روابط فرهنگی بین‌المللی*، ۲(۵)، ۱۸۹-۱۶۷. بازیابی شده از

<http://www.ormags.ir/view/fa/articlepage/1422186>

مرادی، سید مهدیو مجتبی مقصدی (۱۳۸۴). گروه‌های دوستی پارلمانی و نقش آن در سیاست خارجی: مطالعه موردی ایران. *مجلس و پژوهش*، ۱۲(۴۸)، ۴۸-۲۳. بازیابی شده از

<http://ensani.ir/fa/article/185587>

مهری پرگو، وجیهه و مهدی امیری (۱۳۸۸). دیپلماسی پارلمانی: محورها و رویکردها. *گزارش‌های کارشناسی (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)*، شماره ۱۰۹۶۸۶-۳۲. بازیابی شده از

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1755098>

Astor, A., Burchardt, M., & Griera, M. (2019). Polarization and the limits of politicization: Cordoba's Mosque-Cathedral and the politics of cultural heritage. *Qualitative Sociology*, 42(3), 337-360. <https://doi.org/10.1007/s11133-019-09419-x>

Baschiera, S., & Di Chiara, F. (2018). The European Parliament projecting cultural diversity across Europe: European quality films and the Lux Prize. *Journal of European Popular Culture*, 9(2), 235-254. <https://doi.org/10.1080/17411548.2018.1442619>

Bertolin, C. (2019). Preservation of cultural heritage and resources threatened by climate change. *Geo-*

- sciences*, 9(6), 250. <https://doi.org/10.3390/GEOSCIENCES9060250>
- Blaney, M. (2012, April 26). Creative Europe comes in for criticism at public hearing in Brussels. *Screen Daily*. Retrieved December 15, 2024, from <https://www.screendaily.com/creative-europe-comes-in-for-criticism-at-public-hearing-in-brussels/5041019.article>
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Butler, G. (2015). The Interparliamentary Conference on the CFSP/CSDP: A new forum for the Oireachtas in Irish and EU foreign policy? *Irish Studies in International Affairs*, 26, 163-186. <https://dx.doi.org/10.1353/isia.2015.0005>
- Cammaerts, B., Bruter, M., Banaji, S., Harrison, S., & Anstead, N. (2013). EACEA 2010/03: Youth participation in democratic life, final report. European Commission. https://ec.europa.eu/assets/eac/youth/policy/youth_strategy/documents/youth-participation-study_en.pdf
- Carta, C., & Belfiore, E. (2020). 'Reaching across the fault lines?': The role of cultural diplomacy in post-Brexit Europe. In C. Carta & R. Higgott (Eds.), *Cultural diplomacy in Europe* (pp. 193-215). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-21544-6_9
- Cofelice, A. (2016). The Parliamentary Assembly of the Mediterranean and its contribution to democracy promotion and crisis management. In S. Stavridis & D. Jančić (Eds.), *Parliamentary diplomacy in European and global governance* (pp. 193-209). Brill.
- Colomer, L. (2021). Exploring participatory heritage governance after the EU Faro Convention. *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*, 12(3), 285-297. <https://doi.org/10.1108/jchmsd-03-2021-0041>
- Conference of Parliamentary Committees for Union Affairs of Parliaments of the European Union (COSAC). (Various years). Biannual reports. Retrieved December 15, 2024, from <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conference/cosac/home.do>
- Council of Europe. (1950). *European Convention on Human Rights*. Council of Europe.
- Council of Europe. (1996). *European Social Charter (Revised)*. Council of Europe Publishing.
- Council of Europe. (2005). Convention on the value of cultural heritage for society (Faro Convention). Article 4(c). Retrieved December 1, 2024, from <https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/faro-convention>
- Council of Europe. (2008). *White paper on intercultural dialogue: "Living together as equals in dignity"*. Council of Europe Publishing.
- Cresswell, J. (2013). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*. SAGE Publications. <https://revistapsicologia.org/public/formato/cuali2.pdf>
- Cross, M. K. D. (2021). The challenges ahead for European cultural diplomacy. In R. N. Haar, T. Christiansen, S. Lange, & S. Vanhoonacker (Eds.), *The Making of European Security Policy: Between Institutional Dynamics and Global Challenges* (pp. 46-62). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003032335-4-5>

- Culture Solutions. (2020). *Composing Trust research report 2019/2020*. Retrieved October 7, 2024, from <https://www.culturesolutions.eu/publications/composing-trust-2019-2020-research-report/>
- Cummings, M. C. (2003). Cultural diplomacy and the United States government: A survey. *Cultural Diplomacy Research Series*. Americans for the Arts. <https://www.americansforthearts.org/by-program/reports-and-data/legislation-policy/naappd/cultural-diplomacy-and-the-united-states-government-a-survey>
- de Boer, G., & Weisglas, F. (2007). Parliamentary diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy*, 2(1), 93-99. <https://doi.org/10.1163/187119007X180494>
- Delputte, S., Fasone, C., & Longo, F. (2016). The diplomatic role of the European Parliament's standing committees, delegations and assemblies: Insights from ACP-EU inter-parliamentary cooperation. *The Hague Journal of Diplomacy*, 11(2-3), 161-181. <https://doi.org/10.1163/1871191X-12341338>
- de Vries, G. (2020). A cultural superpower? The European Union's venture in cultural diplomacy. In M. Westlake (Ed.), *The European Union's new foreign policy. The European Union in international affairs* (pp. 165-183). Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-48317-3_8
- Díaz-González, M. J., & González del Valle-Brena, A. (2020). El cine como embajador de la diversidad cultural europea. Análisis de los largometrajes ganadores del LUX Prize. *Fundamenta Journal of Communication*, 9(1), 27-44. <https://doi.org/10.14201/fjc.29766>
- Dragičević Šešić, M., & Rogač Mijatović, L. (2014). Balkan dissonant heritage narratives (and their attractiveness) for tourism. *American Journal of Tourism Management*, 3(1B), 10-19. <https://doi.org/10.5923/s.tourism.201402.02>
- Dzremczewski, A., & Lowis, J. (2017). The work of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe. In M. Hunt, H. J. Hooper, & P. Yowell (Eds.), *Parliaments and human rights: Redressing the democratic deficit* (pp. 309-332). Bloomsbury Collections. <https://doi.org/10.5040/9781474201704.ch-015>
- Erhami, A., Mohsenian, S. A., Mostame, R., Moradi, M., Talaie Shokri, S., & Noudeh Farahani, E. (2020). Komision-e Farhangi; Vazāyef, Ekhtiyārāt va Olaviyyat-hā-ye Pishnahādi [The Cultural Commission; Duties, Authorities and Proposed Priorities]. Tehran, Iran: Iranian Parliament Research Center. 1-111. <https://sid.ir/paper/804056/fa> [in Persian]
- European Commission. (2011). Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on establishing the Creative Europe Programme (COM(2011) 785 final, 2011/0370 (COD)). Brussels, 23 November 2011. Retrieved December 15, 2024, from [https://www.europarl.europa.eu/meet-docs/2009_2014/documents/com/com_com\(2011\)0785/_com_com\(2011\)0785_en.pdf](https://www.europarl.europa.eu/meet-docs/2009_2014/documents/com/com_com(2011)0785/_com_com(2011)0785_en.pdf)
- European Commission. (2016). New European Cultural Diplomacy Platform launched. *Service for Foreign Policy Instruments*. https://fpi.ec.europa.eu/news/new-european-cultural-diplomacy-platform-launched-2016-04-01_en
- European Commission. (2016). Creative Europe's guarantee facility for the cultural and creative sectors. Retrieved December 15, 2024, from https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/memo_16_2346

- European Commission. (2018). The Commission outlines a set of actions to keep cultural heritage high on the political agenda. *Press release*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_18_6661
- European Commission. (2018). A new European agenda for culture: Communication from the European Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels, 22.5.2018, SWD(2018) 167 final.
- Delavarpour Aghdam, M., & Dehghani Firouzabadi, S. J. (2016). Kasti-ha va Rahkar-haye Tavanmand-sazi-ye Diplomacy-e Parlemani-ye Jomhuri-ye Eslami-ye Iran [Shortcomings and Solutions for Empowering Parliamentary Diplomacy of the Islamic Republic of Iran]. *Journal of Parliament and Strategy*, 23(88), 295-324. Retrieved from <https://civilica.com/doc/1208680> [in Persian]
- European Commission. (2018). A new agenda for European culture, COM(2018) 267 final. Brussels, May 22. <https://ec.europa.eu/culture/document/new-europeanagenda-culture-swd2018-267-final>
- European Commission. (2018). *A new European agenda for culture*. European Commission)2024(from <https://ec.europa.eu/culture/policies/strategic-framework/agenda-culture>
- European External Action Service. (2021). Building peace by cultural heritage - a new EU approach in conflicts and crises. European Union. https://www.eeas.europa.eu/eeas/building-peace-cultural-heritage-%E2%80%93-new-eu-approach-conflicts-and-crises_und_fr#:~:text=On%20June%2021%2C%20the%20Foreign,on%20cultural%20heritage%20for%20peace
- European Music Council (EMC). (2024). Creative Europe: A most valuable instrument to support cultural diversity and exchange in Europe. Retrieved December 15, 2024, from https://www.emc-imp.org/fileadmin/7_Cultural_Policy/EMC_statements/EMC_Position_Paper_on_Creative_Europe_Sept2024.pdf
- European Parliament. (2018). *LIX COSAC Plenary meeting in Sofia, 17-19 June 2018*. European Parliament. https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/afco/dv/59cosac_plenary_sofia_59cosac_plenary_sofia_en.pdf
- European Parliament. (2023). Report on the implementation of the Creative Europe Programme 2021-2027 (2023/2003(INI)). Committee on Culture and Education. Rapporteur: Massimiliano Smeriglio. Retrieved December 15, 2024, from https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0425_EN.html
- European Parliament and Council. (2013). Regulation (EU) No 1295/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 establishing the Creative Europe Programme (2014 to 2020) and repealing Decisions No 1718/2006/EC, No 1855/2006/EC and No 1041/2009/EC (Text with EEA relevance). *Official Journal of the European Union*, L 347, 221-237. Retrieved December 15, 2024, from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/1295/oj>
- Fatemi Sadr, A., & Hekmatnezhad, N. (2017). Diplomacy-e Farhangi-e Ettehadiyeh-ye Orupa; Ahdaf va Cheshmandaz-ha [Cultural Diplomacy of the European Union; Goals and Perspectives]. *International Cultural Relations Studies*, 2(5), 167-189. Retrieved from <http://www.ormags.ir/view/fa/articlepage/1422186> [in Persian]
- Fatorić, S., & Seekamp, E. (2017). Securing the future of cultural heritage by identifying barriers

- to and strategizing solutions for preservation under changing climate conditions. *Sustainability*, 9(11), 2143. <https://doi.org/10.3390/SU9112143>
- Fromage, D. (2016). Increasing inter-parliamentary cooperation in the European Union: Current trends and challenges. *European Public Law*, 22(4), 749-772. <https://doi.org/10.54648/euro2016043>
- Godin, B. (2003). Measuring science: Is there “basic research” without statistics? *Social Studies of Science*, 42(1), 17-38. <https://doi.org/10.1177/05390184030420017>
- Gonzalez del Valle-Brena, A., Diaz-González, M. J., & Fernández-Holgado, J. A. (2024). Contribution of Lux Prize films to European identity: A study from a critical cosmopolitan perspective. *methaodos. Social Science Journal*, 12(2), m241202a08. <https://doi.org/10.17502/mrcs.v12i2.828>
- Gürel, E., & Tat, M. (2017). SWOT analysis: A theoretical review. *Journal of International Social Research*, 10(51), 994-1006. <https://doi.org/10.17719/jisir.2017.1832>
- Haji Mineh, R., & Abedi, M. (2020). Parlemasi dar Siasat-e Khareji-ye Jomhuri-ye Eslami-ye Iran [Parliamentarism in the Foreign Policy of the Islamic Republic of Iran]. *Political and International Approaches*, 12(2), 123-150. <https://doi.org/10.29252/piaj.2021.211351.0> [in Persian]
- Helms, M. M., & Nixon, J. (2010). Exploring SWOT analysis - where are we now? A review of academic research from the last decade. *Journal of Strategy and Management*, 3(3), 215-251. <https://doi.org/10.1108/17554251011064837>
- Hiltunen, K., & Lähdesmäki, T. (2024). Report on Young Audience Award. *REBOOT Consortium*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202403182476>
- Hiswara, A., Aziz, A. M., & Pujowati, Y. (2023). Cultural preservation in a globalized world: Strategies for sustaining heritage. *West Science Social and Humanities Studies*, 1(3), 250-262. <https://doi.org/10.58812/wsshs.v1i03.250>
- Holoborodko, O., Gerasymova, E., & Shevchenko, N. (2024). Effectiveness of cultural diplomacy in promoting common EU values. *Amazonia Investiga*, 13(79), 141-154. <https://doi.org/10.34069/AI/2024.79.07.11>
- Jagielska-Burduk, A., & Stec, P. (2019). Council of Europe cultural heritage and education policy: Preserving identity and searching for a common core? *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 22(1), 157-171. <https://doi.org/10.6018/REIFOP.22.1.354641>
- Joyner, L. M. (2003). Applied research in the pursuit of justice: Creating change in the community and the academy. *Social Justice*, 30(4), 5-20. <https://www.jstor.org/stable/29768220>
- Kandyla, A. (2015). The Creative Europe Programme: Policy-making dynamics and outcomes. In E. Psychogiopoulou (Ed.), *Cultural governance and the European Union* (pp. 89-107). Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1057/9781137453754_5
- Kessler, M.-C. (2020). Cultural Diplomacy. In J. Melissen & T. Rixen (Eds.), *Global Diplomacy: An Introduction to Theory and Practice* (pp. 230-245). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-38638-3_1
- Kostanyan, H., & Vandecasteele, B. (2015). Socializing the Eastern neighbourhood: The Euro-

- pean Parliament and the EuroNest Parliamentary Assembly. In S. Stavridis & D. Jancic (Eds.), *The European Parliament and its international relations* (pp. 220-233). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315713984-15>
- Kreilinger, A. (2018). Interparliamentary Conference on Stability, Economic Coordination and Governance in the European Union (SECG) [Doctoral dissertation, University of Koblenz-Landau]. *OPUS*. <https://opus4.kobv.de/opus4hsog/frontdoor/deliver/index/docId/2730/file/KreilingerDissertation-PUBLICATION.pdf>
- Lähdesmäki, T. (2016). Politics of tangibility, intangibility, and place in the making of a European cultural heritage in EU heritage policy. *International Journal of Heritage Studies*, 22(10), 766-780. <https://doi.org/10.1080/13527258.2016.1212386>
- Lorsch, J. R., Tabak, L. A., & Bertagnolli, M. M. (2024). Point of view: Applied research won't flourish without basic science. *eLife*. <https://doi.org/10.7554/eLife.102368>
- Luque, J. M. F. S. (2020). Cultural Diplomacy in the European Union: State and relationship with the EU strategic autonomy (Master's thesis). Retrieved December 15, 2024, from <https://openaccess.uoc.edu/bitstream/10609/146699/1/pperez333FMDP0722report.pdf>
- Majidi, M. R. (2021). Parliamentary diplomacy: Its evolution and role in international relations. *Iranian Review of Foreign Affairs*, 12(34), 306-329. <https://doi.org/10.22034/irfa.2021.162036>
- Mark, S. L. (2010). Rethinking cultural diplomacy: The cultural diplomacy of New Zealand, the Canadian Federation and Quebec. *Political Science*, 62(1), 62-83. <https://doi.org/10.1177/0032318710370466>
- Mehri Pargo, V., & Amiri, M. (2009). *Dipolomasi-ye Parlemani; Mehvar-ha va Ruykard-ha. Gozarsh-ha-ye Karshenasi* [Parliamentary Diplomacy; Axes and Approaches. Expert Reports] (Iranian Parliament Research Center), No. 9686, 1-32. Retrieved from <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1755098> [in Persian]
- Melissen, J. (2005). *Wielding soft power: The new public diplomacy* (Vol. 275). Netherlands Institute of International Relations, Clingendael. https://culturaldiplomacy.org/academy/pdf/research/books/soft_power/Wielding_Soft_Power_-_The_New_Public_Diplomacy_-_Jan_Melissen.pdf
- Mink, G. (2008). Between reconciliation and the reactivation of past conflicts in Europe: Rethinking social memory paradigms. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*, 3, 469-490. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-59227>
- Moradi, S. M., & Maghsoudi, M. (2005). Goruh-haye Dusti-ye Parlemani va Naghsh-e an dar Siyasat-e Khareji: Motale'eh-ye Moredi-ye Iran [Parliamentary Friendship Groups and Their Role in Foreign Policy: A Case Study of Iran]. *Parliament and Research*, 12(48), 23-48. Retrieved from <http://ensani.ir/fa/article/185587> [in Persian]
- Neyer, J. (2014). Justified multi-level parliamentarism: Situating national parliaments in the European polity. *The Journal of Legislative Studies*, 20(1), 125-138. <https://doi.org/10.1080/13572334.2013.871489>
- Norwine, J. (Ed.). (2014). *A world after climate change and culture-shift*. Springer Netherlands. <https://doi.org/10.1007/978-94-007-7353-0>

- Nuttin, X. (2016). Challenges for parliamentary diplomacy in South and South-East Asia and Europe: A practitioner's perspective. *The Hague Journal of Diplomacy*, 11(2-3), 311-329. <https://doi.org/10.1163/1871191X-12341340>
- Nye, J. S. (2004). Soft power: The means to success in world politics. Public Affairs.
- Nye, J. S., Jr. (2008). Public diplomacy and soft power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 616(1), 94-109. <https://doi.org/10.1177/0002716207311699>
- Orr, S., Richards, J., & Fatorić, S. (2021). Climate change and cultural heritage: A systematic literature review (2016–2020). *The Historic Environment: Policy & Practice*, 12(1), 27–44. <https://doi.org/10.1080/17567505.2021.1957264>
- Parliamentary Assembly of the Council of Europe. (2010). Article 7.1.2. of Resolution 1773 (2010) Final version: Promoting parliamentary diplomacy. Standing Committee, acting on behalf of the Assembly. <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=17926&lang=en>
- Parliamentary Assembly of the Council of Europe. (2016). National parliaments as guarantors of human rights in Europe. Available at: www.assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewHTML.asp?FileID=18011&Language=EN. Accessed December 1, 2024.
- Parliamentary Assembly of the Council of Europe. (2021). Resolution 2382 (2021). Assembly debate on 22 June 2021 (17th sitting) (see Doc. 15308, report of the Committee on Culture, Science, Education and Media, rapporteur: Mr. Roberto Rampi). Text adopted by the Assembly on 22 June 2021 (17th sitting). <https://pace.coe.int/en/files/29346/html>
- Parliamentary Assembly of the Council of Europe. (2023). Climate change and cultural heritage: Political responses needed. Culture, Science, Education and Media. <https://pace.coe.int/en/news/9305/climate-change-and-cultural-heritage-political-responses-needed>
- Parliamentary Assembly of the Council of Europe. (2024). Committee on Culture, Science, Education and Media. Retrieved December 1, 2024, from <https://pace.coe.int/en/pages/committee-28/committee-on-culture-science-education-and-media>
- Plamenova Kokinova, I. (2021). The Cultural Diplomacy of the European Union: The Cultural Relations with the People's Republic of China (Dissertation). Retrieved December 15, 2024, from https://burjcdigital.urjc.es/bitstream/handle/10115/18668/EU%20Cultural%20diplomacy_Ina%20Plamenova_public.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Safavi, S. H., Bagheri, E., & Noorali Vand, Y. (2018). Ghodrat-e Hanjari va Diplomasī-ye Farhangī-ye Etehadiyeh-ye Orupa (Karbast-e an dar Qebal-e Jomhuri-ye Eslami-ye Iran) [Normative Power and Cultural Diplomacy of the European Union (Its Application towards the Islamic Republic of Iran)]. *Culture-Communication Studies*, 19(41), 77-102. [in Persian] Retrieved from <http://ensani.ir/fa/article/378855> [in Persian]
- Sesana, E., Gagnon, A., Bertolin, C., & Hughes, J. (2018). Adapting cultural heritage to climate change risks: Perspectives of cultural heritage experts in Europe. *Geosciences*, 8(8), 305. <https://doi.org/10.3390/GEOSCIENCES8080305>
- Stavridis, S. (2002). The parliamentary forum of the Euro-Mediterranean Partnership: An assessment. *Mediterranean Politics*, 7(2), 30-53. <https://doi.org/10.1080/713869653>

- Stjernholm, E. (2016). The European Union celebrates culture: The case of the European Parliament Lux Prize. *Journal of European Popular Culture*, 7(1), 19-31. <https://doi.org/10.1080/17411548.2015.1135607>
- Stivachtis, Y. A. (2023). From national to international actorness: International organizations and the transformation of public diplomacy-The cases of the European Union and NATO. In S. Constantinou, F. Ker-Lindsay, & J. Weiler (Eds.), *The Palgrave handbook of diplomatic thought and practice in the digital age* (pp. 459-481). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-28214-0_21
- Thiel, M., & Friedman, R. (2012). *European identity and culture: Narratives of transnational belonging*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315580913>
- Tiri, E., & Jance, K. (2018). The role of parliamentary diplomacy. *Revue Européenne du Droit Social*, 1(38), 38-43. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=594402>
- Vasylenko, O. (2023). The role of culture in preventing conflicts, restoring credibility of international institutions and promoting global peace. In *European Parliamentary Assembly* (Doc. No. 15678). Council of Europe. <https://pace.coe.int/files/32837>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.